

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI!

ENIQR DIJAŠKI LIST

LETNIK 17 · LJUBLJANA · 1929-30

PRVI DAN POMLADI

Ing. Penqov

MAREC 1930

ŠTEVILKA 7

VSEBINA

Članki: Z. Grey, Mož gozda. S sliko. (Dalje.) — Capricornus, Odlomki iz popotniškega dnevnika. S slikama. — V. Bohinec, Več geografije! S slikami.

Drobno blago: Literarni pomenki. — Knjige in časopisi. — Dijaški šah. — Nabiralec. — Uganke.

Pošljite naročnino!

Uredniška listnica: Ker ni prostora, je moralo izostati mnogo lepega čtiva. Pride prihodnjič.

MENTOR izhaja desetkrat med šolskim letom, vsakega 15. v mesecu. List urejuje Blaž Poznič, izdaja ga Prosvetna zveza, oblastem odgovarja dr. Jakob Mohorič. Tiska tiskarna »Slovenija«, za tiskarno odgovoren Albert Kolman, Ljubljana, Celovška 61.

UREDNIŠTVO in UPRAVA je v Ljubljani, Gradišče 4. Vsi rokopisi in dopisi, ki se nanašajo na vsebino lista, naj se pošiljajo na uredništvo, naročnina in reklamacije na upravo. Rokopisi se ne vračajo.

CELOLETNA NAROČNINA za dijake 30 Din, za nedijake in zavode 40 Din. Plačuje se naprej. Posamezna številka 4 Din. — Številka čekovnega računa pri poštni hranilnici v Ljubljani 14.676.

Za Italijo znaša naročnina 10 Lit za dijake, 15 Lit za druge in se plačuje po italijanskih čekovnih položnicah »Katol. misijonov« v Ljubljani, za Avstrijo 4 S za dijake, 6 S za druge in se plačuje po avstrijskih čekovnih položnicah »Katol. misijonov«, za Ameriko 1 dolar, za druge kraje 4 švic. franke. — Iz inozemstva se more pošiljati naročnina tudi v priporočenem pismu. — Številka ček. računa za Italijo: 11 1670 (položnice »Katol. misijonov« v Ljubljani), za Avstrijo: B-156.644 (položnice »Katol. misijonov« v Ljubljani).

POVERJENIKI, ki so naročili list za več dijakov skupaj, smejo plačati list — ako jim ni mogoče poslati vse naročnine naprej — v trikratnih obrokih, in sicer pred izidom tretje številke prvo tretjino, pred izidom šeste številke drugo in pred izidom devete številke zadnjo tretjino. Poverjeniki dobe za vsakih 10 plačanih izvodov enajstega zastonj.

MENTOR

17. LETNIK

MAREC 1930

ŠTEV. 7

ZANE GREY:

MOŽ GOZDA.

Roman z divjega zapada.

Slovenski pripoveduje dr. Joža Lovrenčič.

Deveto poglavje.

Zima je vzela Ala Auchinclosa in Helen Rayner je postala gospodarica njegove lepe farme v Pinu. Zaposlena je bila tako, da se ji je Bo kar odtujila in živela po svoje: jezdarila je, brala knjige, vlekla mladce in dražila Carmichaela, ki se ji je bil zameril. Helen je pa Carmichaela cenila, ker ji je bil desna roka na farmi in zvest, da se je mogla zanesti nanj v vsakem slučaju. Povedal ji je bil, kako ga je skušal Jeff Malwey pridobiti, da bi z vsemi drugimi prešel po Alovi smrti k Beasleyu, kar je Jeff res storil. Helen je potem najela Beemane in druge Mormone in čakala pomladi...

Ko so zazelenele vrbe ob potoku, je Heleni vse česče vzplaval pogled proti gorovju. Vsi so jo opozarjali, da se bližajo težki dnevi zanjo, ker Beasley svojih zahtev po Alovi farmi ne bo pustil. Zato je tembolj težko čakala, kdaj bodo skopneli snegovi in bo Dale mogel priti iz svojih gozdov.

Nekega poldne, ko je bilo kosilo že pripravljeno, ni bilo Bo nikjer. Helen jo je čakala, a je ni dočakala. Spomnila se je, da jo je nekoč Carmichael opozoril, naj ne pušča sestre, da tako sama jezdari, ker se ji utegne na divjem zapadu kaj pripetiti. Sumljive znake da je že opazil, je povedal. Helen je skrbelo in poklicala je Roya in Carmicha-

ela in jima naročila, naj odjezdita v okolico in poiščeta sestro.

Roy se je prvi vrnil — brez uspeha.

Čez trenutek je pridrevel na Rangerju Carmichael.

»Miss Nell, kmalu bo tu!« je povedal.

Res je na spenjenem mustangu v diru prijezdila Bo, vsa zamazana in okrvavljena.

Helen je vzkriknila.

»Pomagajte mi s konja!« je zaklicala Bo in Roy ji je pomagal s konja in v sobo.

»Sestrica, ali si se hudo poškodovala?« jo je vprašala Helen ljubeče.

»Ne bo hudega — a od jeze bi zdivjala!« je srdito bruhnila.

Helen je ni videla še tako razburjene.

Ko se je pomirila, je pripovedovala:

»Jezdila sem, koder jezdíš navadno ti, Helen, ki bi te več ne bilo tu, če bi bila danes na mojem mestu... Ko sem bila kake tri milje daleč, sem z ravni jezdila v pobočje med cedre. Kar zapazim, da sta se pojavila izmed čeri dva jezdeca in krenila tako, da bi me zajela. Obrnila sem konja proti jugu in na dobro miljo sem ugledala tretjega jezdeca, ki se mi je bližal. Nič mi ni bilo všeč in sklepala sem, da ne mislijo nič dobrega. Zaobrnila sem konja proti jugovzhodu in ga pognala, kar se je dalo čez drn in strn. V ovinku sem ho-

tela v Pine in domov. Ozrla sem se — oni za mano. Za življenje je šlo in zato sem jezdila, da sem bila vedno kako miljo pred njimi. Tako je šlo do roba gozda, kjer se mi je konj spotaknil in sem strmoglavila z njega. Ko sem se pobrala, je bil ob meni velik rjavec in z njega se je pognal... No, kaj menite, kdo?«
Slutili so, a so molčali.

»Riggs, Harve Riggs! Ko sem ga spoznala, me je minil strah. Togota me je zgrabila in nič ne vem, kaj vse sem mu izrekla. Take, kot jih zasluži, verujte mi!«

»Dobro znate jezditi,« mi je rekel. Kaj me zasleduje, sem ga vprašala, pa mi je dejal, da ima vest za Nell. »Recite sestri,« je nadaljeval, »da jo bo Beasley pregnal s farme. Če bi se poročila z menoj, bi se vse uredilo. Če ne bi hotela, se zmenim z Beasleyem in bova združeno napravila, kar se bo nama zdelo. Tega naj ne povem nikomur, je naročil, razen Heleni.«

Tako je Bo končala, pogledala Helen, Roya, Carmichaela in se mu nasmehnila.

»Bo, kako je bilo z drugimi?« je vprašal Carmichael.

»Da, o tem sem še hotela povedati. Riggs se je presenečeno zdrznil, ko sem vstala. Prepričana sem, da ni zasledoval osebe, ki se piše Bo Rayner... Menil je, da sem Nell!... V tej obleki se zdim pač večja. Ko me je spoznal, je napravil z roko neko znamenje in onih ni bilo... Načrt so imeli, da bi ugrabili Nell, o tem ne dvomim!«

»Čudno si vse razlagaš,« jo je skušala zavriniti mirno Helen, a je vendar drhtela.

»Nič čudnega, Miss Helen, vaša sestra sklepa pravilno. Kaj meniš, Las Vegas?«

Carmichael ni odgovoril. Odprl je vrata in izginil...

»Pokličite ga nazaj!« je prosila Helen.

»He, mladec, nazaj!« je zaklical za njim Roy.

Helen je stopila na vrata.

»Carmichael! Nikamor!«

Cowboy si je dal sombrero na glavo, popravil sedlo in se pognal na Rangerja.

»Bo, pokliči ga, da se vrne, prosim te!«

»Čemu?« je odvrnila Bo sestri in oči so ji žarele...

Roy je menil, da bo dobro, če gre za cowbojem, in je zajahal konja in odpeketal z njim...

Še isto popoldne je Carmichael v gostilni izzval Riggsa in ga neznansko osmešil ter končno brcal iz gostilne in po cesti iz vasi...

Bo je morala leči in lotila se je je mrzlica, v kateri je bledla. Helen jo je poslušala in se smehljala ter mislila, kako bi bil Carmichael vesel, če bi jo slišal. —

Drugi dan pozno popoldne, ko sta sedeli Helen in Bo v sobi, so zatopotali konji v dvorišče in kmalu nato so se oglasili na verandi koraki in na vrata je potrkalo. Helen je odprla in presenečena ugledala pred seboj — Beasleya. Na dvorišču je bilo več jezdecev...

»Dober večer, Miss Rayner!« je pozdravil Beasley in snel sombrero. »V neki poslovni zadevi prihajam. Ali bi me vzprejeli?«

Helen je odzdravila in v trenutku pomislila na vse mogoče. Čemu bi ga ne vzprejela in se razgovorila, kar je prej ali slej neizogibno.

»Prosim,« je rekla, zaprla vrata in mu predstavila sestro, ki je ostala mrzlo-hladna.

Beasley je napravil od blizu vtis močne osebnosti. Bil je dokaj čeden, kakih petintrideset let star, rjave polti in modročrnih oči, kot jih imajo Mehikanci, katerih rodu je baje bil. Videlo se mu je, da je lokav, domišljav in samoljuben. Tudi če ne bi že slišala Helen o njem, bi mu ne zaupala.

»Bil bi že prej prišel, a čakal sem starega José, Mehikanca, ki je služil pri meni za pastirja, ko sem bil še v družbi z vašim stricem,« je začel Beasley, sedel in položil orokavičene roke na kolena.

»Da bi?« je vprašala Helen.

»José je prišel iz Magdalene in zdaj lahko podkrepim svoje zahteve . . . Miss Rayner, ta farma bi morala po pravici biti moja, in je moja. Al Auchinclos me je pognal z nje in me opeharil. Papirje imam in stari José bo tudi pričal. Tako kalkuliram: ali mi plačate osemdesettisoč dolarjev ali pa prevzamem farmo.«

»Mr. Beasley, nič novega mi niste povedali,« je rekla Helen mirno. »Slišala sem že, kake zahteve imate. Tudi pri stricu sem poizvedela, kaj in kako je. Na smrtni postelji je prisegel, da vam ne dolguje ne enega dolarja. Da, trdil je, da ste mu še vi dolžni. Tudi v papirjih nisem našla ničesar, kar bi vas opravičevalo, in zato kratkomalo zavračam vaš zahtevek. Ne zdi se mi resen.«

»Miss Rayner, nič čudnega, če verujete Alu bolj ko meni. Naravno je to. Veste, nič drugega nočem, nego razložiti svoj slučaj in skleniti kupčijo, če bi vam bilo prav. Črno na belem dokažem jaz lahko vse več ko vi in še z dobrimi pričami. Tako je in se ne bojim. Kupčija, ki vam jo ponujam, pa bi bila: poročiva se in spraviva tako sporno zadevo s sveta!«

Suho je govoril Beasley in ni prav nič računil z ženskim srcem. Helen je bila pripravljena na vse in zato je premagala svoje ogorčenje.

»Hvala vam, Beasley, a vaše ponudbe ne morem vzprejeti,« je rekla.

»Ali ne bi malo počakali in premislili?« je vprašal.

»Pod nobenim pogojem!«

Beasley se je dvignil. Nič ni pokazal, da bi bil razočaran ali potrpt, vendar predrzna veselost je izginila iz njegovih potez. Neznatna je bila ta sprememba, a vendar je zgubil z njo vse, kar je govorilo o spravljalivosti.

»Potem — potem vas prisilim, da mi plačate osemdesettisoč — ali vas preženem iz hiše in s farme!« je rekel.

»Mr. Beasley, tudi če bi vam dolgovala to vsoto, kje naj bi jo vzela? Pa vam ne dolgujem nič! S svoje posesti pa se ne pustim pregnati. Ne morete me pregnati.«

»Kako, da bi vas ne mogel?« je vprašal in prežeče temno gledal.

»Ker je vaša zahteva nepoštena, kar lahko dokažem,« je izjavila Helen s poudarkom.

»Komu hočete dokazati — da sem nepošten?«

»Dober večer, Miss Rayner!« je pozdravil Beasley.

»Svojim ljudem, — vašim ljudem, ljudem v Pinu, — vsemu svetu. Ne enega ne bo, ki mi ne bi verjel.«

Radoveden je postal, nekam zmeden in še slabe volje in hkrati začuden, ko je videl, kako odločno nastopa Helen.

»In kako vse to dokažete?« je zamrmral.

»Mr. Beasley, se li še spominjate prošle jeseni, ko ste se sestali s Snakom Ansonom in njegovo tolpo gori v gozdih in jih najeli, da bi me ugrabili in odpeljali?« je vprašala Helen hitro z zvočno besedo.

»Ka-aj?« je zahropel.

»No vidim, da se spominjate. Veste, Milt Dale je bil v podstrešju in je vse slišal, kako ste se pogajali z banditom...«

Beasley je zamahnil s tako silo po zraku, da mu je zletela rokavica na tla. Ko se je pripognil, da bi jo pobral, je srdito siknil, se nato obrnil proti vratom in jih zaloputnil za seboj. Divje, hripavo je zakričal zunaj in kmalu odtopotal s konji...

*

Po večerji, ko je bila Helen sama v obednici, je vstopil Carmichael. Bil je somrak, a je vendar še opazila, da je cowboy blede, mračen in razdražen.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašala.

»V gostilni so ustrelili Roya. Pa ni mrtev. Odnegli smo ga k vdovi Cas. Naročil mi je, naj vam povem, da se bo že opomogel.«

»Ustreljen?« je vzkriknila Helen.

»Da, in naj še tako zagotavlja, ne vem, če bo okreval.«

»Grozno! Tako dober je bil. To ga je zadelo gotovo radi mene,« se je zgrozila in želela vedeti, kako je bilo in kdo ga je.

»Ne vem,« ji je odvrnil, »nisem bil tedaj zraven. In to me jezi. Povedati pa mi noče.«

»Zakaj ne?«

»Tudi tega noče povedati; mogoče, ker se hoče poravnati in pomiriti, sem mislil sprva. Pa bo drugo. Najbrž ne mara, da bi se jaz izpostavljal, ker se boji zame in ve, da boste vi potrebovali poslej zvestih in vdanih prijateljev.«

Helen mu je nato povedala o Beasleyevem obisku in cowboy se je še bolj razvnel.

»Miss Nell, jaz mu pokažem!«

»O, najbrž je on streljal na Roya. Ves divji je bil, ko je odhajal...«

»Roy vam bo povedal. Jaz nisem zvedel drugega, nego da je prišel Roy sam v gostilno, kjer so sedeli Beasley in Riggs —«

»Riggs?« ga je prekinila Helen.

»Da. Vrnil se je, a naj se me ne upa srečati... In še Jeff Mulvey in njegova družčina. Gostilničar mi je povedal, da se je vnel prepir in je nato počilo. Banda jo je potem popihala. Ko sem prišel jaz, sem našel samo Roya. O, če umre, potem, potem...«

»Tom, ne mislite na to!« ga je prosila.

»Nekdo mora pasti, prej ne bo miru!« je bil v svojem gnevu odločen.

»In — bi pustili, da bi ostali jaz — Bo brez prijatelja?« ga je vprašala očitajoče.

Carmichael se je zdrznil in odločnost ga je minila.

»Ne,« je rekel, »a povem vam, drugega izhoda ni...«

Potem sta se zmenila, da obišče drugi dan Helen Roya in izve, kako je bilo. Da bi se ponoči kaj ne primerilo in bi imeli pomoč blizu, je vprašal cowboy, če bi lahko prenočil s tovarišem Halom v hiši. Helen je bila zadovoljna.

*

Drugi dan dopoldne je ustavil Carmichael voz v vasi pred hišo vdove Cas in Helen in Bo sta izstopili in vsi trije so šli čez vrt pod cvetočimi breskvami in jablanami.

Vdova jih je prijazno sprejela in odvedla v sobo, kjer je ležal Roy. Vesel jih je bil in se začel šaliti.

»Preveč ne sme govoriti, vročino ima,« je opomnila Cas in odšla s Carmichaelom iz sobe, da se Roy nemoteno pogovori z dekletoma.

»Moj brat John je bil prej tu,« je začel Roy, ko je prijazno in prodirno pogledal Helen. »Domov je odjezdil, da pove, kako je z mano, potem pa od drevi po najkrajši poti v gorovje...«

Heleni so vzžarele oči in izdale, česar ni zaupala besedi.

»Daleja poišče. Naročil sem mu. Menim, da bi ga že vsi spet radi videli,« je nadaljeval, se nasmehnil in še vprašal: »Ali ni res, dekleti?«

Bo mu je pritrdila. Heleni je zaplalo srce.

»Kdaj naj ga pričakujem... o?« je vprašala in glas ji je drhtel.

»V treh, štirih dneh. Da bi bil že tu!... Miss Helen, nevarnost je pred vrati.«

»Vem, pripravljena sem na vse. Ali vam je Las Vegas pravil o Beasleyevem obisku?«

»Nič,« je odkimal Roy in Helen mu je povedala.

»Ho, tega ne bi še sanjal, da bi se drznil ta podli kojot kaj takega! Zato sem jo izkupil. Včeraj, ko sem videl, da gre v gostilno, sem stopil za njim. Že delj časa sem mislil, da moram govoriti z njim in mu povedati, kar mu gre ter ga opomniti, naj ne bo tako samogolten. Pa sem začel. Mirno spočetka, a polagoma so me stisnili v kot za mizo in ko sem se zavzel za vas ter povdaril, da bom z vami, če pride do boja, in da bi ga že rad — tedaj je počilo...«

Kdo je streljal je povedal šele, ko mu je Helen sveto obljubila, da zločinca ne izda Carmichaelu.

»Riggs je bil. Za Beasleyem je stal, da nisem niti videl, kdaj je segel po revolver. Ko sem omahnil, sem videl kadeči se revolver v njegovi roki. Beasley ga je začel preklinjati in je klel še, ko so odhajali.«

»Podlež!« je vzkliknila Helen.

»Nič čudnega, da bi rad izsledil Tom storilca. Stavim, da sumi Riggsa!« je dejala Bo.

»Pa je bolje, da ne izve, kdo je bil. Sam mu povrnem, ko se spravim na noge!«

Helen ga je mirila, a jo je zavrnil, češ, da bi tudi drugače mislila, če bi se znesel nad njo Beasley, ali pa jo dobil Riggs v svoje umazane kremplje.

Roy se je upehal in je omahnil.

Helen in Bo sta vstali in se poslovili, obljublajoč, da ga še obiščeta.

Carmichael je molčal vso pot, ko je vozil proti domu.

»Ali vam je izdal, kdo je streljal nanj?« je vprašal, ko so bili doma.

»Je,« je odvrnila Helen, »a ne smem povedati.«

»Ali je bil — Riggs?«

»Ne izprašujte me, besede ne bom prelomila.«

Stopil je k oknu in čez trenutek se je obrnil k Bo, ji povedal, kako misli in koga sumi, ter jo prosil, naj mu ona razodene vse. »Hočem, da mi zaupate!«

»Bo, ne, nikar!« je prosila Helen.

»Tom, povem vam,« je šepnila Bo. »Podel, ničvreden bahač je bil. Roya so obkolili in izza Beasleyevega hrbta je streljal nanj — Riggs!«

Deseto poglavje.

Milt Dale je čutil, da se je v njegovem življenju nekaj prelomilo, ko je ostal sam. Vse je skušal, da bi se mu povrnil prejšnji mir in ž njim zadovoljstvo in veselje, katerega mu je v toliki meri nudila narava — a zaman je bil trud. Priznati si je moral, da ga je Nell kakor začarala. Neskončno so se mu vlekli zimski dnevi. Zasovražil je mraz in burja in sneg sta mu presedala in čakal je pomladi kakor še nikdar dotlej. Upal je, da ga bo toplo solnce poživilo, da bodo mlada zelen in ptičje petje, verice in srne in vsi drugi nešteti prebivalci gozda pregnali oni čudni urok in bo zaživel spet vesel in zadovoljen kakor nekdanj.

Prišla je pomlad, a Dale se ni umiril. Nasprotno. Ko da mu vre kri, se mu je zdelo, in v njem se je vzbudilo neutešno hrepenenje. Od jutra do večera je bil na poti po gozdu in čereh, da bi se ne udajal sanjarjenju, ob katerem se ga je v zimskih dneh lotevala obupna pobitost. V sočnem kipenju mlade narave je pa le slutil, da se bo moral odločiti in spremeniti dosedanje življenje, ki ni hasnilo nikomur.

Nekega jasnega jutra je sedel Dale v svojem taborišču ob ognju. Nenadoma je zarenčal ukročeni kuguar, a ne kot bi zavohal medveda ali jelena. Dale se je zdrznil, pogledal preko Rajskega travnika in ugledal jezdeca, ki se je bil

izločil izpod smrečja. Srce mu je začelo močnejše utripati in bil je vesel kakor še nikdar, zakaj zaslutil je, da prihaja zanj čas novega življenja.

V jezdecu je spoznal Dale Johna Beemana, ki je vzpodbodel konja in kmalu na to obstal pod borovci v taborišču.

»Milt, kakšen pa si?« je vprašal John, ko sta se pozdravila.

»Kakšen?«

»Vrag naj me pobere, če se nisi tako spremenil, da sem te komaj spoznal. Bolan si! Suh in bled. Kaj ti je?«

»John, boli me tu notri!« je odvrnil Dale resno in položil roko na levo stran prsi.

»Pljuča? V tem zraku in v takih prsih?« se je začudil John.

»Ne — ne pljuča...«

»Aha, že razumem... Roy mi je nekaj namignil.«

»Kaj ti je namignil?« je hotel vedeti Dale.

»Kar lepo počakaj, moj dragi!... Ali se ti ne zdi, da sem prišel prezgodaj? Poglej konja! Podil sem ga in pot je bila taka, da Bog pomagaj. Sneg in zmrzal povsod! — Kako je s tvojimi konji?«

»Dobro so prestali zimo.«

»Prav. Dva bova potrebovala kar takoj. Z menoj boš moral v Pine,« je povedal John in Daleju je bilo ob njegovih besedah, ko da se budi v novo življenje.

»Povej hitro, kar imaš povedati!« mu je zaklical.

In John je povedal, kaj vse se je zgodilo v Pinu do trenutka, ko je bil Roy ranjen.

»No, in kaj mi sporoča Roy?« je vprašal, potem Dale in v grlu ga je tiščalo.

»Ne spominjam se vsega, kar mi je Roy naročal. Razburjen je bil in resen, ko da je pri koncu. Rekel je: Povej Miltonu, kaj se je zgodilo, in še, da je Helen Rayner v večji nevarnosti, nego je bila prošlo jesen. Povej mu, da sem jo videl, kako se je ozirala v gore in bi ra-

da videla Rajski travnik. Srce ji je govorilo iz oči. Povej mu, da potrebuje njega zdaj ob svoji strani bolj ko vse drugo!«

Dale se je stresel, kot bi ga napadla mrzlica, in neznansko sladko čustvo ga je objelo, obenem pa tudi želja, da bi se znosil nad Johnom in Royem, ki si upata kaj takega sklepati in trditi.

»Roy je zmešan!« se je vtrgalo iz njega.

»Taka beseda, Dale, ko vendar veš prav ko jaz, da je Roy brihtna, brihtna glava!« je ugovarjal John.

»Čuj fant, če me pripravi do tega, da bi mu verjel, in bi se izkazalo, da ni res — potem, potem mu ne bo dobroga!« je zagrozil Dale.

»Ali misliš, da bo Roy Beeman lagal?«

»John — saj si ne morete misliti, kako mi je! — Nell Rayner me želi — me potrebuje!... Ne, ni mogoče!«

»No, prijatelj z bolnim srcem, je mogoče, je, in res je!« je vzkliknil John. »Pusti dvom, ki spreminja življenje v pekel! Vesel bodi! Veruj Royu tudi sedaj, ko gre za žensko srce, prav tako, kakor bi mu zaupal, da ti izsledi konja, ki se je izgubil. Kar je rekel, je res. Glavo lahko staviš. Povedal je pa vse to, ker hoče, da bi nemudoma prišel in se boril za ono dekle!«

»Pojdem!« se je odločil Dale in glas mu je drhtel. Sedel je na podrt borovec ob ognju in se zagledal v modro cvetoče zvončnice ob nogah, a v njegovi notranjosti je kipelo kakor ko zahrumijo pomladni viharji skozi gozd. Nekaj trenutkov je to trajalo in ko je vstal, je bila vsa ona mora, ki ga je tlačila preko zime, izginila. Royu sicer ni verjel, a vendar je začutil v sebi moč in veselje, ko da je našel zopet samega sebe...

Okoli poldne sta osedlala Dale in John konja, vzela nekaj prtljage, orožje in sekuro in odjezdila. Tom je šel z njima. Težka je bila ježa, zakaj sneg se je pod konji udiral in podlagati sta morala tu in tam butare, da sta mogla da-

lje. Na prelazu sta porabila tri dolge ure, preden sta prešla nekaj sto metrov čez visoki sneg. Kuguarju pot ni delala težav, a videti je bilo, da mu taki izprehodi niso všeč. Po pobočju onstran prelaza je šlo ložje in hitreje, dasi sta morala premagati še razne težave, preden sta dospela tik pred mrakom na kopno v gozd, kjer sta kampirala in počakala jutra.

Petdeset milj sta imela še do Pina.

Tiho sta jezdila. Dale je bil prvi in tik ob njem je stopal Tom. Podila sta konja čez zeleneče travnike in skozi gozdove, v vis in niz in prejezdila vsako uro šest do osem milj.

Dale je bil kakor v ekstazi. Srce in duša sta mu vriskala v opojnem pričakovanju, oči, ušesa in nos pa mu niso še nikdar tako živo občutili barev in glasov in vonja probujajoče se narave. V daljavi je zagledal nekaj, kar je sploščilo ožganemu storu, a preden je izginilo, je vedel, da je medved. Opazil je srno in volka in kojota in lisico, čeprav so skrito in previdno hušknili tu in tam med grmovjem, opazil glave puranov, ki so se premikali po travi, in če se je zganila bilka, je videl sled. In poslušal je žgolenje ptičev in oglašanje jerebov, vršanje vetra in godrnjanje veveric, ki so luščile storže, šelest listja in žuborenje vode, žvižg orla v višini in rezek glas jastreba in obenem enakomeren topot konj. In vonji! Sladki, prijetni vonji pomladni, vsi topli in živi. Vonj čiste, sveže zemlje se je mešal z močnim vonjem borovcev in onim v solncu trohnečih debel in še z vonjem, ki ga je dihala mlada trava in cvetje ob potoku.

»Dim voham!« je zaklical nenadoma Dale, zaustavil konja in se ozrl.

John mu je pritrdil in pognala sta molče dalje in kmalu dospela na polog zadnjega pobočja. Pred njima se je razprostrela poševna planjava, porasla z gozdovi, ki so se redčili, in je bilo videti potem še cedre vse tja do zastrte puščave. — Vasica Pine je samela ob robu

gozda in hiše so se zdele kot neznatne bele kocke, zeleno obrobljene.

»Glej, glej!« je vzkliknil Dale in kazal z roko.

Nekaj milj na desno se je dvigal nad pobočjem siv rob in iznad njegove ploščadi se je vil pod nebo sinjkasti steber dima.

»To je oni tvoj dim. Čudno, kdo bi tod kampiral, ko ni ne vode ne trave za konje,« je menil John.

»John, to mesto so že često rabili, da so dajali z njega signale.«

»Ali naj kreneva tja in pogledava, kaj je?«

»Ne, a zapomniva si kraj! Če je začel izvajati Beasley svoj načrt, potem je pač kje v bližini Snake Anson s svojo tolpo!« je menil Dale in nadaljevala sta pot. Nista jezdila dolgo, ko sta ugotovila v snegu konjsko sled. Po odtisu kopic sta sklepal, da je bilo kakih šest konj in med njimi nepodkovan mustang. Stopinje so bile kvečjemu dan stare. Sled je prihajala iz Pina skozi cedrov gozd, kjer sta opazila znake, ki so pričali, da je v njem pred kratkim kampirala družba več mož. Tu so se stekale sledi iz raznih smeri.

Ko je Dale vse to videl, je vzpodbodel konja.

Rdeče in zlato je tonilo solnce za gore, ko sta zavila na široko cesto, ki je med zelenjem in cvetjem peljala v Pine. Konja sta bila preveč upehana in sta šla samo v koraku. Ljudje, ki so ju srečavali, so se vznemirjeni umikali s ceste, zakaj bali so se grozanske mačke. Gruča mož pred gostilno v vasi je postala pozorna in videti je bilo, da se tudi vznemirja.

Jezdeca sta se ustavila pred hišo vdove Cas, ki jo je Dale glasno poklical. Mrs Cas je prišla na prag.

»Kako gre Royu?« je vprašal Dale.

»O, kako me veseli, da vaju spet vidim! Milt, slabi ste, tako čudni. Roy bo že, samo vročica ga ima spet. Fantazira. Nima pomena, da bi ga zdaj obiskala. Hudega ne bo nič. Bolje bo, če poskrbita za druge. — Za božjo vo-

ljo, Milt, kugarja imate tudi danes s seboj! Zadržite ga, da ne pride k meni!» je bila vdova zgovorna.

»Nič se ne bojte!« jo je potolažil Dale in še vprašal po Heleni.

»Ne mudita se, kar brž odjezdita k nji!« mu je odgovorila.

Dale si ni dal dvakrat reči. Zaokrenil je konja in ga vzpodbodel. Prebivalci so postajali pred hišami in gledali za jezdecema. Dolga se je zdela Daleju pot do Auchinclosove farme. Dasi je slutil nesrečo, je bil ob misli, da ugleda po dolgem času Helen Rayner, vesel.

Osedlane konje je ugledal na dvorišču, a nikjer nobenega jezdecu. Pač. Na verandi, prav tam, kjer je zadnjikrat videl Ala Auchinclosa, je sedel mlad Mehikanec. Vrata v sobo so bila odprta.

John je ostal na dvorišču pri konjih, Dale je stopil na verando in ni vedel, ali ga je Mehikanec razumel, zakaj izginil je okoli vogala. Potrkal je in vstopil v sobo. V srednji sobi je zaslišal korak, kljuka je zaškripala, vrata so se odprla in v njih se je pojavila belooblečena — Helen. Ni bila več ona sveža deklica, ki se mu je vtisnila v spomin; obraz ni bil več zagorel, bel je bil in poteze v njem so pričale o skrbi in strahu prav kot oči, ki so ga bile začarale.

»O, prijatelj moj, da ste le prišli!« je dahnila.

Dale ji je dal tresočo se roko, a ni je videla. Prijela ga je za ramena, kot bi se hotela prepričati, če je res pred njo, potem pa ga je objela okoli vratu.

»Hvala Bogu! Vedela sem, da boste prišli!« je bila srečna in glava ji je omahnila na njegovo ramo.

Dale je uganil, kar je slutil. Bo so ugrabili in odvedli. Ker je ob ljubeznivem pozdravu in sprejemu mislil na Helenino skrb in bridkost, ni pripisoval objemu nič posebnega, kar bi tol-

mačil v svojo srečo. Samo kakor očaran je stal, da bi mu za večne čase ostalo v spominu, kako ga je objela in sklonila glavo nad njegovim utripajočim srcem.

»Za Bo gre,« je rekel.

»Da, včeraj je odjezdila na mustangu na izprehod in se ni več vrnila,« je odgovorila Helen žalostna.

»Videl sem sledove,« je povedal. »Našel jo bom in pripeljal!«

Helen ga je zaupno pogledala.

Dale jo je še poslušal, ko mu je pripovedovala, kako je razburjena in kako misli, da je vse to Beasleyevo delo, pri katerem pomaga Riggs, da je Carmichael odjezdil in išče sestro, ki jo ima rad, kako je naročil vsem hlapcem, naj ostanejo na farmi, da bi je Beasley ne presenetil.

»Prav,« je rekel Dale, naročil Johnu, naj pripravi Rangerja in ostane z drugimi doma, Heleni pa, naj vztraja na farmi in se le v skrajni sili umakne pred Beasleyem in zateče k vdovi Cas, kjer naj ga počaka, dokler se ne vrne.

Ko je vse tako uredil, se je pognal na konja in odpeketal. Tom mu je veselo sledil.

»Prijatelj moj, Bog vam pomagaj, da bi jo rešili! Jaz...« je hotela zaklicati Helen za njim, a je le zašepetala...

Dale je jezdil v gore, premišljeval Beasleyevo zaroto in je bil prepričan, da so taborili tam v cedrovem gozdu Anzonovi ljudje, domenjeni z Beasleyem kot prošlo jesen. Z nočjo je dospel visoko v pobočje in se utaboril v kotlini, koder je šumljal potoček in je bilo tudi trave za Rangerja. Tom se je zleknil ob njem in trenutno je vse mogoče načrte zavrgel in vedel: »Tom mi bo pomagal, da bom mogel že jutri izpolniti oblubo, ki sem jo dal Heleni!«

V tem prepričanju je utrujen zaspal.

(Dalje prih.)

CAPRICORNUS:

ODLOMKI IZ POPOTNIŠKEGA DNEVNIKA.

Četrtek, 1. avg. 1929.

Vlak odhaja. Zbogom Ljubljana! Malo tesno mi je pri srcu. Tudi tovariš Tik gleda precej žalostno predse. Ali bo šlo vse po sreči na poti? Ali bo dovolj dinarjev? A kaj bi, korajža velja! Kar sva začela, morava dokončati.

Ropot koles prehaja v enakomeren takt. Cerkvica na Rožniku se sveti v jutranjem solncu. Nižje v dolini je še senca in megla. Svet se počasi odpira. Tam zadaj za Dobrovo straži Grmada. Na drugi strani se razgrinja Barje. Raztrgana rožnata meglica se počasi dviga s tal in se topi v solncu. Samotne hiše med drevjem rišejo dolge sence po rosnem polju. Dolenjski griči ginejo bolj in bolj v modrikasto obzorje.

Nenadoma zraste ob koncu Barja iz ravnine mrki Krim, ves še v senci. Pa se spomniva, kako sva nekoč hodila po Krimu, kako sva zašla v hosti in pozno zvečer prilezla v Rakitno, kako sva drugi dan v dežju šla v Pekel, nato pa na Vrhniko. Kako se nama danes zdi lepa tista pot, takrat sva je bila pa kar sita.

Tako se poslavljava od doma. Že večkrat sem se vozil na to plat, a mi še ni nikoli hodilo na pamet, da bi občudoval Barje in Notranjsko. Danes pa čutim, kako je vse lepo in prijazno.

Domovina, zbogom!

Nedelja, 4. avgusta.

Lago di Garda — lacus Benacus! Zgodaj je še. S prijateljem sediva ob južnem koncu jezera. Nahrbtnike sva odložila in pristavila k ognju posodo z vodo, da si skuhava zajtrk. Kosi starega kruha prihajajo iz temnih globin nahrbtnika. Lakota zahteva tolažbe.

In sedaj še kopel. Jezero je toplo, kot bi prihajal vanj topel vrelec. Na dnu se sveti droben pesek. Voda je opalnomodne barve, proti severu pa vijoličasta kot visoke Alpe onstran nad gornjim koncem jezera. Na vseh straneh, razen na jugu, se dvigajo hribi, ki rastejo proti severu vedno više in više v prve grebene Alp. Konca jezera ni videti, ker je zavito kot fjord.

Najrajši bi ves dan ležal v vodi in gledal v nebo. Toda v Peschieri se je oglasil zvon. Treba bo k maši. Peschiera je majhno mesto, skoraj vas. Nimava daleč do tja. Mesto je obdano z visokimi nasipi in globokimi jarki. Nekdaj je bilo važna trdnjava.

Po maši jo hitro udariva na pot, da bi dospela čimprej na polotok Sirmione, kamor sva za danes namenjena. Kmalu sva zunaj mesta. Pred nama se odpira široka bela cesta, ki žari v žgoči pripeki. Nebo je skoraj belo. Ob obeh straneh ceste rastejo murve, koruza, trta. Samotni bresti mečejo na cesto kratke sence, kjer se od časa do časa ustavljava. Kak pisan dvokolesen voz se počasi priziblje mimo. Na murvah in trti se leno oglašajo škržati, menda si preganjajo dolgčas. Sicer pa je svečan mir objel vso ravnino.

Prvi prvi hiši, tod so podobne gradičem, se ustaviva. Streha je skoraj ravna. Prsteno rdeči žlebniki pokrivajo krov. Visoke, temne ciprese skrivnostno molče kot bi stražile te samotne domove.

Skozi mirtino grmovje pelje stezičica na dvorišče. Nikjer nikogar. Pokličeva. Prikaže se starejša ženska, najbrž kaka oskrbnica. Poprosiva za vode. Ženska spusti vedro obešeno na dolgo verigo v globok vodnjak. Dolgo ne pljuskuje vedro ob vodo. Potem smo združeno vlekli ven dragoceni zaklad.

Pila sva ko žabe. Nato prosiva še malo kruha. Žena ga res prinese, a ne mara zanj niti centesima. Še zahvale noče poslušati. Dobra duša. Kruh je pečen brez droži, da se v tej vročini prehitro ne pokvari.

Slednjič jo pa le zavijeva na polotok Sirmione, znan po svojih žvepljenih toplicah, in končno v letoviško mestoce istega imena. Duh po žveplu prihaja iz kopališč. Hotel pri hotelu. Nad

mine na tisto njegovo pesem, ki opeva ta polotok Sirmione, stari Sirmio.

Paene insularum, Sirmio, insularumque
Ocelle, quascumque in liquentibus stagnis
Marique vasto fert uterque Neptunus,
Quam te libenter quamque laetus in viso...*

Hribi se počasi zavijajo v modrika-
ste meglice in izginjajo v mraku. Dolg
trak rdeče luči miglja po jezeru. Hla-
den veter veje od Alp sem. Nekaj gale-
bov pluje mirno nad gladino.

Mentone, letovišče ob francoski Rivieri, nekako v sredi med San Remom in Nico.

mestom se dviga star grad, ki nudi kra-
sen razgled na jezero. Romantičen kraj
za trubadurje. Ob cesti sami oljčni na-
sadi. Med kamenjem rastejo na izsuše-
ni prsti bodeče agave. Tudi smokve s
svojim usnjatim listjem se krivijo med
oljkami.

Prav na koncu polotoka samevajo
razvaline vile rimskega pesnika Katula.
Ko smo letos čitali v šoli dela tega pes-
nika, nikakor nisem mislil, da bom kdaj
— a kaj šele tako kmalu — obujal spo-

Ponedeljek, 12. avgusta.

Danes sva prekoračila mejo in pri-
šla v Francijo.

Na francosko-italijanski meji sva se
kmalu rešila zadirčnega uradnika. Sedaj

* Fr. Bradač, Izbrane pesmi rimskih lirikov
Katula, Tibula in Propercija, str. 17. — Slov.
prevod bi se po Bradaču (Iz starorimske lirike
str. 19.) glasil:

Moj Sirmio, ti biser polotokov vseh
in vseh otokov, kar jih nosi bog Neptun
na širnem morju in na bistrjih jezerih,
z veseljem nepopisnim zopet gledam te.

sva v Franciji, ob bogati sredozemski obali. Ob morju same vile in hoteli. O da bi jih ne bilo! Potem bi ne bilo asfaltirane ceste, ki smrdi po gumiju, plinih in olju. Ne bilo bi ljudi, ki iščejo pri tujcu samo denarja in mu le za denar privoščijo prijazno besedo. Midva sva čutila to na lastni koži in mislim, da človek spozna značaj kakega naroda le, če je navezan na njegovo naklonjenost, če je prisiljen, da občuje z narodom.

votlo odmeva. Oljke in palme nalahko pošumevajo. Duh po cvetju oranž se topi s slanim vonjem od morja v opojen, omotičen vonj. Korakava le še nagonsko, ker nog skoraj ne čutiva več na tej trdi betonski cesti.

Prestopila sva mejo male države Monaco, ki ji vlada princ Luis II. Njegova državnica meri 1,5 km² in ima 25.000 prebivalcev. Skoro vse prebivalstvo živi v treh mestih: Condamine,

Monte Carlo, glavno mesto kneževine Monaco. — Desno na strmem polotoku stoji kneževa palača, na levi ob gornjem pristanišču pa igralnica.

Riviera di Ponente! Naše dalmatinske obale še nisem videl. Zato je ne morem primerjati z Riviero. Obala je strma in skalnata. Skrbno negovani vrtovi so povsod, kjer je le kaj ravnega. Proti večeru je že. Prešla sva mesto Mentone, kmalu bova v Monte Carlu. Nebo je oblačno, včasih malo pogrmi. Težek zrak tišči k tlom. V temi ni videti drugega kot kos ceste, ki jo včasih osvetli kak avtomobilski žaromet. Morje nemirno šumi, kamenje ob bregu

Monte Carlo in Monaco. Elegantne, razkošne limuzine švigajo po cesti in hrupno dajejo signale. V daljavi se oglašajo nosljajoči glasovi saksofonov. Ne vem, zakaj sem se spomnil Sodome in Gomore...

Povprašava po igralnici. Neka gospodična nama pove za pot in kmalu stojiva pred poslopjem. Rdeče in vijoličaste lučce sijejo s pročelja. Sedeva na klop pod palmami. V igralnico namreč ne moreva iz dveh razlogov. Prvič ni-

mava salonske obleke, drugič pa je vstopnina predraga. Mimo naju hodijo neprestano ljudje, mladi in stari, moški in ženske. V Monte Carlu se zbirajo pripadniki vseh narodov sveta. Nehote sem se spomnil na predvojne ruske bogataše in vlasteline. Prihajali so tu sem leto za letom in razmetavali denar, ki jim ga je bil s krvavimi žulji prislužil ruski mužik. Ali ne nosi mnogo krivde na sedanji bedi nekdanjih ruskih mogotcev tudi Monte Carlo?

Ura je kazala preko polnoči, ko sva zavila s tovarišem v bližnji park na neko klop. Tu sva se, varna pred lučjo, zleknila kolikor se je dalo in zaspala.

Torek, 13. avgusta.

Okoli treh zjutraj me zbudi hlad. Tik še smrči. Tedaj stopi pred naju temna postava. Hitro se potuhnem. Kaj možak neki namerava? Skloni se prav blizu, da bi mu lahko dal zaušnico. Pregleduje nahrbtnike, ki sva jih radi varnosti privezala nase. Tedaj šele zapazim, da je v uniformi. Nenadoma pa odide za grmovje. Mislim si, zdaj bo spet mir in zadremljem.

A glej ga spaka! Izza grmovja se pojavita mahoma dve postavi, od nekod zadoni povelje in dvoje krepkih pesti naju zgrabi. Tik se presenečen zbudi. Dva glasova hkrati vprašata, kaj tukaj delava. Poveva, še vsa zaspana, da sva jugoslovanska študenta, ki potujeva po Franciji. Stražnika, prav za prav vojaka, pa ponosno odvrneta, da ju Francija nič ne briga in da morava takoj zapustiti državo Monaco, če nimava denarja za prenočišče. K sreči so najini dokumenti v redu, ker bi sicer prišla še v državno ječo kneževine Monaco.

Končno sva se morala udati v izgnanstvo. Pobereva svojo kramo in odideva čez »državno mejo« na cesto proti Nici. Počakava, dokler se ni popolnoma zdanilo.

*

Kako sva se doma veselila te poti! Mislila sva, da bova hodila po raj. To-

da »kultura« je ta raj vsaj za uboge pešce spremenila v pravi pekel.

Cesta pelje po strmem pobočju, ponekod celo navpičnem, visoko nad morjem. A kaj, ko ne vidiš na morje! Hoteli, penzioni, garaže, reklamne deske se vrste ob cesti. Vsak lepši prostor je že zaplankan. Povrhu tega pa na cesti še smrdeči katran, ki se topi v vročem solncu.

Veliki omnibusi, polni izletnikov drče mimo naju. Na širokih sedežih sede rejeni gospodje in okroglolične gospe ter se posmehljivo ozirajo na naju uboga pešca. Na vsej poti ne vidiva človeka, ki bi šel peš.

Pokrajina sama je čudovita. Modro Ligursko morje se blešči in trepeče v solncu, nad cesto cvrče v oljkah, rožičih in smokvah škržati. K sreči so ob poti vodnjaki, ker bi sicer zgorela. Take vročine še svoj živ dan nisem prestal.

Senca postaja vedno krajša, cesta se miri. Skalovje pod cesto je razbeljeno, celo morje nekako utrujeno šumi. Zavijeva s ceste k morju, pomečeva s sebe potno obleko in izginiva v valovih. Potem napraviva žehto in opereva, kar je bilo treba. Mislim, da je bilo Ligursko morje tisti dan precej umazano.

Vročina ni nič ponehala, ko sva nadaljevala pot. Štejeva kilometre do Nice. Še se bova potila. Cesta se zvija ob zalivih, rtičih, sedaj pada, sedaj gre malo navzgor.

Končno vendar zagledava pred seboj ob širokem zalivu Nico. V mestu kakor sploh po teh krajih, je precej Italijanov. Mesto je živahno, a ne preveč snažno.

S prenočiščem imava srečo. Greva po cesti in zagledava na nekih vratih napis, ki pravi, da je v hiši dobrodelni zavod. Vprašava, kje bi se dalo dobiti kako prenočišče. Star sluga naju pelje v neki »Asyle de nuit«. Tu dobivajo prenočišče brezposelni. Čakalo je že več revežev. Eden je prišel sem za delom, a ga ni dobil, drugi je zbolel, nima sredstev itd. Po dolgem čakanju pride star uradnik. Sedaj se začne pregledovanje

listin. Najinih potnih listov ne zna prečitati. Moj tovariš je doma iz Šentlovenca. Uradnik pa je iz tega imena napravil in napisal v dnevnik tako ime, da bo vsak, ki bo kdaj tisto čital, mislil, da sta prenočevala v azilu nekdanj dva Hotentota.

Ko je bilo zapisovanje končano, odidemo v kuhinjo, kjer je vsak dobil krožnik nekakšne juhe, ki jo skuhamo iz ostankov jedi pobranih po hotelih. Nama se je stvar kljub vsemu prav prilegla, ker skoraj že ves teden nisva jedla drugega kot čaj in kruh.

Po večerji nas peljejo — kakih deset nas je bilo — na ležišča, ki so bila zelo snažna. Zaspala sva res kot ubita. Nisem mislil, da bom kdaj spal v Nici v zavetišču za brezposelne.

Sreda, 14. avgusta.

V Marseille! Vlak sva ujela zadnji hip. Voziva se z brzim, ker ni nič dražji kot osebni. Šla bi peš, toda ne utegnemo, pa tudi cenejši je vlak kot počasno pešpotovanje.

V Provenči smo! Obala je nekoliko rdečkasta. Tudi Mont du Cheiron v ozadju je tak. Naselbine so redke. Le posamezne hiše počivajo med trtami in oljkami. V daljavi se medlo odražajo od neba vrhovi Alp. Pokrajina je valovita. Počasi smo zavili v notranjost dežele.

Tu in tam molče temni gozdovi. Zdi se, da se vozimo skozi začarano deželo. Skoraj nikjer ni nikake naselbine. Nad to tihoto pa sije solnce, svetlo provenčalsko solnce. Tu je doma pesem solnca, provenčalska pesem. Bog ve, če narod še pleše svojo farandolo? Ali se še oglašajo pastirske piščali v provenčalskih planinah?

Provenčalsko narečje je zelo podobno katalonščini in ima, kot pravi Daudet, tri četrtnine latinskih besed. Midva nisva imela prilike slišati provenčalsčine. Najbrž danes govori to narečje le malokdo, ker ga je izpodrinila književna francoščina po šolah. V provenčalskem

narečju so pesnili trubadurji, doma iz Provenče.

V novejšem času je pesnil v provenčalsčini pesnik Frederic Mistral. Napisal je deli »Calendal« in »Mireille«. Daudet pravi v svojih »Pismih«, v katerih je postavil spomenik Provenči, o »Calendalu«: »A kaj je v Calendalu? Predvsem Provenča je v pesnitvi, Provenča merja in Provenča planin, njena zgodovina, šege, bajke, pokrajine, njeno prosto in preprosto ljudstvo, ki je pred svojim poginom našlo svojega pesnika in peva... In sedaj, gradite železnice, postavljajte telegrafske drogove, vrzite iz šole provenčalski govor! Provenča bo vedno živela v Mireillu in Calendalu!« In spomnil sem se svoje domovine.

Pokrajina se odpira, vedno več je naselbin. Sivkast dim se dviga tam nad morjem. Vlak drvi med vrstami signalov, preko križišč in mimo dolgih tovornih vlakov. Marseille! Največja sredozemska luka. Precej preko poldne je že. Na kolodvoru je vpitje in ropot. Skoraj izgubiva se v tej zmešnjavi.

Pred nami leži obmorski del Marseille. Bližava se nekemu pritajenemu grmenju, žvižgom in sikanju. Pristanišče! Smukneva skozi skladišča k obali. Pred očmi kar miglja od vročine in mrzličnega gibanja. Kamor seže oko sama obala s skladišči, gozdovi jamborov, dimnikov. Velikanski žerjavi segajo na krove ladij, dvigajo bremena, se vrte in tovore zopet spuščajo. Morja skoraj ni videti. Črne postave nosijo težke vreče. Po svežih zrnih kave, po čaju diši. Vpitje mornarjev spremljajo žvižgi vlakov in sirene z ladij. Mrki, sovražni so obrazi jeklenih postav teh mornarjev iz vseh delov sveta. Polno gostiln je po pristanišču. Genovsko pristanišče je majhno v primeri s tem.

Greva v glavni del Marseille, v ulico Canetière. Bogata trgovska cesta. Šaljivi meščani pravijo: »Que si Paris avait une Canetière, ce serait un petit Marseille«. Pisane množice hite po cesti. Črni obrazi, med njimi visoki Arabci v

čisto belih oblačilih. Misli bi, da si v Orientu. Nekako dostojanstveno korakajo Arabci. Morda gledajo s prezirom na šibke Francoze? Ponos seva iz oči tem sinovom puščave. Črnci so šibkejši.

Po tesnih vijugastih ulicah odideva proti cerkvi Notre dame de la Garde, ki kraljuje visoko nad mestom, na čisto skalnatem hribu. Ko prideva na vrh je solnce blizu zatona. Na vrhu je prostora komaj za cerkev in za majhno hišico. Neko veselje sva začutila, ko sva prišla iz hrupnega mesta do tega tihega svetišča. Stopiva v cerkev. Polna je majhnih ladjic z belimi jadri, ki so jih darovali mornarji za svojo rešitev.

Solnce pravkar zahaja, ko prideva iz cerkve. Marijin kip na zvoniku žari kot komet. Spomnim se atenske Akropole in kipa Atene. Tudi ta kip kaže mornarjem pot.

Pod nama šumi Marseille. Siva megla se dviga nad mestom, kjer se bori z življenjem skoraj milijon ljudi. Koliko nasprotje med tem božjim hramom na skali in temnimi grehi ob razkošnih ulicah in v zanikrnih predmestjih! Luči vstajajo iz mraka. Siva megla se spreminja v oblak svetlobe, težke in mrtve.

Pod nama šumi morje. Sama skalnata obala. Nešteto skalnatih otokov. Na Ile d' If straši temno poslopje, ki ga komaj razločiš v mraku. Aleksander Dumas ga strahotno opisuje v romanu Monte Christo. Sivomodro morje postaja skoraj črno v mraku. V pristanišču se oglašajo sirene. Svetilnik je pravkar zažarel. Dva dolga trakova luči iščeta venomer v krogu nekaj, a ne najdeta in se zopet vračata. Daleč po morju se užigajo in ugašajo zelene, rdeče, modre luči, ki svariijo pred skritimi čermi.

(Konec prih.)

V. BOHINEC:

VEČ GEOGRAFIJE!

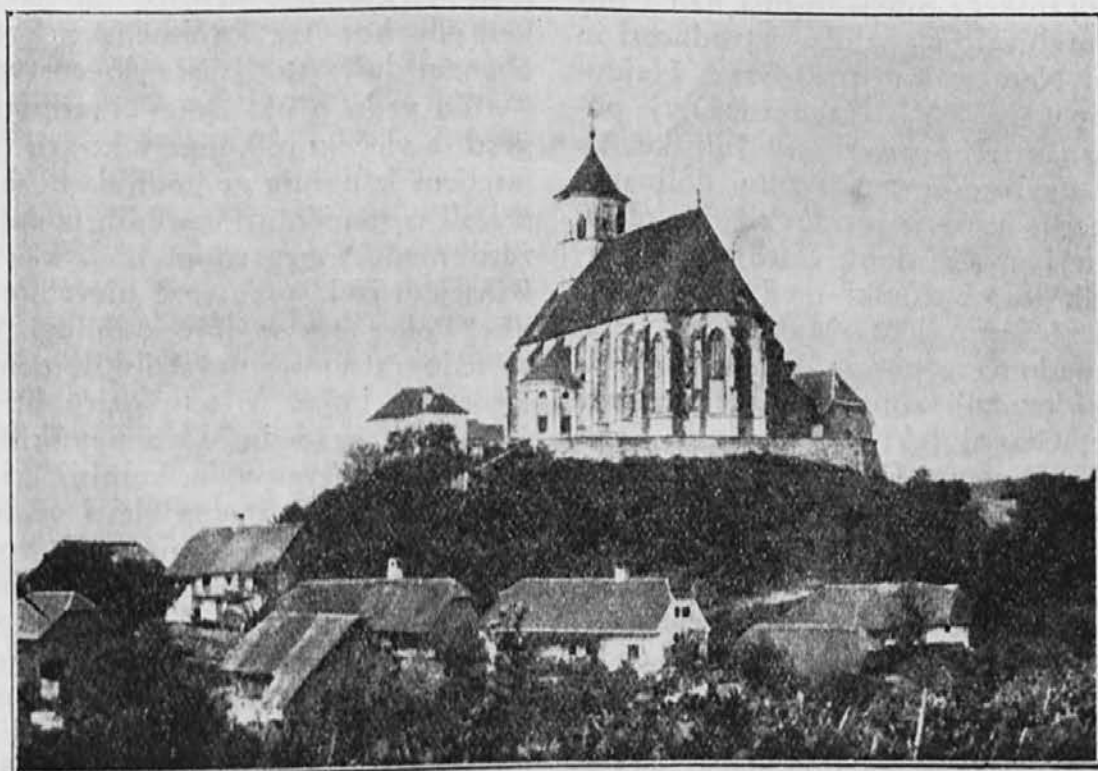
(Malo za šalo, malo za res.)

Svetovna vojna in negotovi poveljni čas sta marsikomu zmešala geografsko znanje, ki mu ga je bila vtepla v glavo osnovna in srednja šola. Zemljevid starega kontinenta se je povsem izpremenil, pojavili so se prej malo znani narodi in kraji; zato ni čudno, da so bile in da so deloma še danes zemljepisne zamenjave in pomote na dnevnem redu. Ko so se porajale na razvalinah Srednje Evrope nove države, je n. pr. v poletju 1919 prinesel angleški časopis »Liverpool Post« naslednje poročilo o češkem naravnem bogastvu: »Največje železne rudnike na svetu bo imela češkoslovaška republika. V mislih imamo goro Erzberg pri Eisenerzu na Štajerskem, ki je rekli bi vsa iz železa; visoka je tri četrt milje ter ima rudnik v obsegu 6 milj. Tu kopljejo železo že od pamtiveka.«

Takrat so tudi odlični predstavniki evropske kulture in politike prišli s svojim znanjem, oziroma neznanjem večkrat v težko zadrego. Angleški ministrski predsednik Lloyd George je n. pr. imel na mirovni konferenci v Parizu odločilno besedo glede Banata, ki so ga Romuni zahtevali v nedeljeni obliki zase. Oblatavali so Lloyd Georga neprestano v tej stvari in ko so bili ob neki priliki posebno sitni, je mož potegnil zemljevid iz žepa, ga razgrnil in nejevoljno zagodrnjal: »Torej pokažite mi vendar to mestece Banat!« — V nekem londonskem govoru se je isti angleški državnik zelo zameril tudi Francozom, ko je postavil Mont Blanc v Švico, dočim je njegov vrh v resnici na francoskih tleh; iz švicarske Ženeve je viden le ob lepem vremenu.

Še večje neznanje je pokazal l. 1925. predsednik francoske republike Doumergue. Ko je danski prestolonaslednik obiskal neko pariško razstavo, je Doumergue v navdušenem govoru slavil lepoto danskega glavnega mesta — Kristijanije. Danski princ se je malo namuznil, a je poslušal naprej. Vendar pa tudi gospodje iz Doumergueovega spremstva

bon ve o njih povedati marsikaj zanimivega. »Ko smo se peljali skozi Gibraltarsko ožino nazaj v Sredozemsko morje in smo zagledali na desni strani afriško obalo, me je vprašal mlad Američan: »Katera dežela je to?« Tako sem se smejal, da mu sploh odgovoriti nisem mogel. Povedal sem kapitanu, kako nevedni so. Nasmehnil se je in mi je de-

Neustift in Krain (Slovenien, Südslawien)

Das ehemalige österreichische Kronland Krain ist heute das Kernland des südslawischen Slovenien. Die Deutschen wohnen hauptsächlich in den Städten. Auch abseits der großen Straßen gibt es in diesem Alpenland viele malerische Winkel, so Neustift (Nova Stifca), südlich der Steiner Alpen, in der Nähe der Straße, die von Laibach über Stein nach Oberburg führt.

Ptujska gora, po mnenju Auslanddeutscher Kalender-za 1930 pa Nova Stifca na Kranjskem.

niso bili baš dobri zemljepisci. Ker se je ime Kristijanija le prevečkrat ponavljalo, je neki Doumergueov prijatelj hotel priskočiti predsedniku na pomoč ter ga je opozoril prav natihoma, da je Kristijanija glavno mesto — Švedske!

Znano je, da so v zemljepisju najmanj podkovani Američani. Dr. Šara-

jal: »Če bi mu bili rekli, da je to Južna Amerika, bi bil prav gotovo verjel.« (Slovenec, 25. 9. 1928).

Kako pa pozna svet našo domovino? Slučajno sem naletel v neki ljubljanski knjižnici na 4. izdajo Annegarnove »Piročne geografije za mladino«, ki je izšla l. 1848. v Münstru. Ta knjiga je

bila svoj čas zelo razširjena med Nemci in marsikdo je črpal iz nje vse svoje zemljepisno znanje. Zanimalo me je, kako opisuje Annegarn Koroško, Kranjsko in Istro, dežele, ki so takrat še nosile skupno ilirsko ime. Na str. 111. beremo sledeče o kraljestvu Iliriji: »Sestavljajo ga od l. 1816. vojvodine Koroško, Kranjsko in Istra, sega pa do Jadranskega morja in ima nad 1 milijon prebivalcev različne narodnosti in jezika, Nemce, Italijane, Grke, Hajduke (roparje), Žide, Cigane itd. Divja pogorja, namreč Karnijske in Julijske Alpe, se menjavajo s prijaznimi dolinami, v katerih uspevata celo riž in oljka. Močvirja vročih dolin često zastrupljajo zrak in ob turški meji grozi kuga skoro sleherno leto. Mnogo rek izginenadenadoma v podzemlje; nekatere se v neki razdalji zopet prikažejo, druge pa ne. Glavni reki sta Drava in Sava, pritoka Donave. Deželo delimo v dva gubernija.«

To so torej vedeli o nas pred 80 leti. O Slovencih v knjigi ni niti besede. Seveda, takrat se je naš narod šele začel probujati in trajalo je še dolgo, da je svet sploh vedel, da Slovenci živimo. Marsikdo je izvedel za nas šele ob našem osvobojenju. Pa tudi danes je Evropa še zelo šibka v geografiji naše zemlje in včasih beremo v tujih knjigah in listih vprav gorostasne stvari. Tako je napisal Ewald Banse, zopet nemški zemljepisec, v svoji knjigi »Buch der Länder« (1929!) o slovenski zemlji in njenih prebivalcih med drugim tole: V Julijskih Alpah se triadni apnenci (iz katerih so sestavljene) »ob strmih pobočjih pogrezajo v peščenih plazovih, in na njih so le ovčji pašniki«. Na Krasu »je podnebje ostro, zanj so značilni divji viharji, tla so pustinska (steppig!)«. »Prebivalci... se imenujejo od 6. stoletja sem Slovenci, mi jim pravimo tudi Wenden ali Windische; so visokorastel, zagorel dinarski narodič, ki se bavi ali s kmetijstvom ali z rejo drobnice; so dobri pevci in prijazni (angenehm), nosijo pa platneno obleko (Leinenkit-

tel!). Med njimi živijo kot nosilci višje kulture številni Nemci, ki bivajo v jezikovnih otokih Marburg, Cilli, Gottschee in Laibach — tu kot manjšina — v nakopičenih množicah. Naselja so večinoma vaška ter označena po slamnatih strehah. Med mesti sta na severu pomembna nemški Marburg kot dravsko, nemški Cilli kot savsko (!) tržišče (Sau-Marktplatz), nedaleč od Save pa Laibach kot trg istoimenske kotline, obenem duševno središče slovenstva«.

To vedo o nas danes! Predpotopne vesti se vlečejo iz knjige v knjigo in pisateljem še na um ne hodi, da bi se prepričali o resničnosti starejših podatkov: zato med Annegarnom iz l. 1848. in Bansem iz l. 1929. pač ni velike razlike! Poleg tega se drže še mnogi Nemci trdovratno staroavstrijskih nemških krajevnih imen. V tem oziru jih celo podpirajo tozadevni sklepi nemških geografskih kongresov in komisij, ki žele ohraniti nemška imena zlasti v obmejnih predelih. Da so pretiravanjem s tem odprta vrata na široko, nam dokazujejo n. pr. spisi, ki jih izdaja »Zavod za Nemce v inozemstvu« v Stuttgartu. Poseben cvet tega zavoda je vsakoletni »Auslanddeutscher Kalender« s slikami iz »izgubljenih« nemških pokrajin. Iz letnika 1930 je vzeta naša slika Ptujске ali Črne gore, znane štajerske božje poti. Nemško besedilo skuša vzbuditi s kopičenjem nemških krajevnih imen vtis, da je to ozemlje nemško; poleg tega pa je opis napačen, ker slika ne predstavlja Nove Štife pri Gornjem gradu, temveč, kot že rečeno, Ptujsko goro. In rudi Nova Štifa pri Gornjem gradu ni bila nikdar kranjska, temveč le štajerska. Komedijska zmešnjav!

Pa tudi drugi narodi so o nas le slabo poučeni. Le oglejte si sličico našega prestolonaslednika Petra, ki nosi v angleškem ilustriranem listu »The Graphic« z dne 24. 10. 1925 pripis: »Triletni prestolonaslednik Češkoslovaške kot skavt.« In francoska »L' Illustration«, ki šteje sicer glede jugoslovanskih zadev med dobro poučene svetovne li-

ste, je v poročilu o lanskem potovanju francoskih bojovnikov v Južno Srbijo zagrešila (19. 10. 1929) zemljevid naše države, kjer se lesketa čez vse naše ozemlje napis *Tchecoslovaquie*. Nekaj sličnega pripoveduje dr. Šarabon o profesorju matematike na vseučilišču v Bostonu, ki mu ni mogel dopovedati, da je Slovenec in v Jugoslaviji doma. »Refren je bil vselej: Meni Češkoslovaška ugaja... Nas Jugoslovanov povprečni Američan prav nič ne pozna. Morebiti je kdaj kaj slišal o Češkoslovaški in vrže Jugoslavijo v češki koš. Tudi če mu na zemljevidu pokažeš, kje smo mi in kje so oni, ne bo naslednji dan nič vedel o tem in spet si Čeh.« — Torej Čehov in Jugoslovanov ne znajo razlikovati; enako zamenjuje marsikateri Evropec še sedaj Slovence s Slovaki ali Slavonci.

Lani je bila v naših krajih slovita danska pisateljica Karin Michaelis. Ni mogla prehvaliti lepote naših pokrajin, prirodne razumnosti in vljudnosti naših ljudi, in pričakovali smo, da bo v poročilih o svojem jugoslovanskem potovanju pisala objektivno o naši zemlji. No, letos smo začetkom januarja res dobili v Jugoslavijo nekaj številčk najbolj razširjenega danskega dnevnika »Politiken« in v njih Michaelisine spomine pod naslovom »Serbien«! Niti imena naše kraljevine si ni zapomnila!

A kaj vedo o nas n. pr. Italijani? Nekateri mnogo in zato nadomeščajo naša častitljiva krajevna imena s svojimi nazivi, ki so deloma prevodi, deloma pa nemogoče spakedranke (n. pr. Triglav — Tricorno, Podbrdo — Piedicolle, kar bi bila še dopustljiva prevoda, a poleg tega imenujejo Krn Monte Nero, ker so zamenjali slov. krn s hrv. crn, vrh Vogel južno od Triglava jim pa je Monte Ucello, Ptičja gora, ker so si besedo »Vogel« poiskali v nemškem slovarju, itd. itd.). Posebno žalostno pa je, da so v Italiji onstran Tagliamenta, kjer naših pokrajin ne poznajo, prav zaradi tega uradnega imenstva prepričani, da je Primorje z Dalmacijo vred res povsem italijanska zemlja. Ob poroki italijan-

skega prestolonaslednika so n. pr. korakale v slavnostnem sprevedu zadrške žene v — jugoslovanskih narodnih nošah in to kot zastopnice italijanske Dalmacije. Že iz tega sicer neznatnega dogodka vidimo, da vedo Italijani o nas v splošnem le malo in da nimajo pojma o našem ozemlju in o naši narodni kulturi.

The Crown Prince of Czecho-Slovakia, aged three, as a scout.

Naš prestolonaslednik ali, kakor trdi angleški ilst *The Graphic*, češkoslovaški prestolonaslednik Peter kot skavt.

Seveda so izjeme in znano je, da je v zadnjih letih narastlo število tujih poznavalcev naše zemlje in našega naroda. Vendar pa so Denis, Haumant, Watson, Wendel, Urbani i. dr. šele začeli orati, oziroma orjejo ledino v zbližanju Evrope in Jugoslavije. Široke plasti narodov se pa medsebojno le slabo poznajo.

In mi sami, ali smo kaj boljši od drugih? V šoli dobivamo profesorji v zemljepisni uri včasih odgovore, da se nam ježijo lasje. Tako slišimo n. pr. o Mesojedih namesto o Samojedih; dijaki radi zamenjujejo glavna mesta severnih evropskih držav in celo države same (očividno je to vseevropski greh, prim. Doumergue!); v nekem nižjem razredu sem šele nedavno izvedel, da je Polinezija država na Balkanskem polotoku, v nekem drugem pa, da je Mozes prejel deset božjih zapovedi na Libanonu. To vse je trenutno neznanje ali pomota; drugače pa je, če se šopiri neznanje v

javnem življenju, po časopisju, po knjigah. Naj navedem še tu nekaj primerov. V Zagrebu in v Beogradu povprečen človek ne pozna niti Trbovelj niti Rogaške Slatine, ampak samo Trifajl in Rojč. Pragtako mnogi ne poznajo Kobarida, ampak le laško spakedranko Kaporeto itd. Še danes se dobe taka imena po knjigah in celo po atlantih. Slično pa smo videli v »Ilustriranem Slovencu« z dne 30. 1. 1927 sliko z napisom: »Pogled v prekrasno dolino reke Lim, v ozadju Andrijeveca (Južna Srbija).« Od kdaj teče Lim po Južni Srbiji? Takih primerov bi lahko našli še lepo

Jugoslavija po našem, toda Tchecoslovaquie po franc. listu L' Illustration.

vrsto. Koliko je pri nas povprečnih izobražencev, ki vedo razlikovati Prištino, Prilep in Prizren?

Vse to, o čemer smo doslej govorili, pa slednjič za geografsko poznavanje kake dežele ni nič drugega kot le najpotrebnejše ogrodje, preprosta topografija. Če je današnji človek že v njej tako površen in malo poučen, kakšne odgovore bi šele dobili, če bi ga vprašali po drugih geografskih lastnostih tiste zemlje, po podnebjju, vodovju, rast-

linstvu, živalstvu, narodih, gospodarstvu? Koliko govorimo n. pr. o Združenih državah Severne Amerike, o Mehiki, ali da sežem bližje, o naši sosedi Italiji! In kaj vemo prav za prav o teh deželah?

Izgubili smo smisel za globus in za geografsko karto. Sven Hedin pravi nekje, da je težko odvrniti pogled od globusa, kajti vsakokrat, ko ga ogledujemo, odkrijemo na njem nekaj novega. Seveda, ogledovati ga je treba! Prebirati je treba njegove znake in enako nam naj bi bil poleg geografskih knjig, potopisov itd. čitanka tudi naš geografski atlant! »Krasni so, zagotavljam vas, zemljevidi naše zemlje,« piše češki pisatelj Karel Čapek, »in polni so skrivnostnih znakov. Želiš, da bi mogel biti povsod pričujoč; živeti hočeš vsa življenja zemlje; poznati hočeš vse in bivati povsod, utrujenosti in učenosti poln. In vendar — saj nisi niti zmožen, da doživiš zemljevid sveta in da si tolmačiš njegove znake. Le včasih potujejo po njem tvoje oči v nemem potovanju; a tedaj vidiš mnogo, sličen potniku, ki nima cilja, a vendar ne potuje zaman.«

Vzemimo si te lepe besede k srcu in čitajmo pogostoma v atlantu, v našem zvestem spremljevalcu od prve do osme, v naši najlepši šolski knjigi! Čitajmo zlasti v zemljevidih, ki predstavljajo ozemlje naše države! Čim bolj bomo poznali domače pokrajine, tem bolj jih bomo vzljubili in z njimi tudi vse sodržavljane od Alp do Dojranskega jezera. Čitajmo dalje zlasti tudi v zemljevidih naših sosednih držav! Zabavljati je lahko in nič ne stane; šele razumevanje tujih zemelj in tujih posebnosti pa nas bo učilo prav razumeti lastni položaj v svetu in prav braniti lastno pravico.

Zato atlant v roke! Beri v njem, da postaneš dober Jugoslovan in dober Evropec!

DROBNO BLAGO

LITERARNI POMENKI

Pero: Pesmi slabe in mislim, da se v tem pravcu ne boste razvili, pač pa se mi zdi, da je Vaše polje proza. Vsaj »Zvončki« priča o tem, dasi me nekam močno spominjajo na ono Pugljevo božično črtico, ki ste jo brali v Westrovi Čitanki I. Priporočil jo bom vendar.

J. Š. Ljubljana: Parodiji mi ne ugajata.

Baldomir: Lepo je, da mislite tudi v tujni na nas. Vaše pesmi so vsebinsko prav dobre, le oblikovno ne zadovoljijo. Berite pridno tudi novejšo slovenske knjige; videli boste, da smo prišli že daleč in nas danes ne zadovolji več zgolj pravilna metrika in rima!

P. B. F.: Izmed poslanih mi je »Slutnja« najbolj všeč; če ne bi imeli klasične Gestrinove »Balade o prepelici«, bi jo priobčil. Oglasite se še kaj! — Vtis imam, da se boste razvili in ohranili literarno tradicijo mesta ob Krki!

Tarasov: Vedno bolje. »Večno luč« in »Staro sliko« mogoče o priliki priobčimo.

Slavinov: Pojde, pojde! »Mladost« priča, da ste res mladi, sicer ne bi dihovali, kako Vam je hitro pobegnila, ne da bi se poslovila. Tudi epična »Nezvesta« govori o Vaši mladosti, ki ljubi grozno romantiko. »V gozdu« pa bi skoraj natisnil; ni sicer vzorna, a za Vaša leta je le dobra. Prepričan sem, da pridete s časom iz »Pomenkov« med »Delo najmlajših«.

Metod Žarnimot in Ciril Tomislavov: Pesmi so slabe, slabe. Vse je slabo in preveč bi bilo, če bi moral naštevati napake in dati nauke, ki gotovo ne bi dosti zalegli. Prvič ste se zglasili, a se niste predstavili. Samih psevdonimnih stvari v bodoče sploh ne pogledam!

Hanka: Tudi Vi si zapomnite zgornji stavek! Obe pesmi sta zgolj proza in neporabni!

Hribar in Svetlikov: Originalne so pač še začetniške — parodija bi bila, a vendar ne gre, da bi »Mentor« na tak način ubijal lepoto. Med Vami je tudi Gašper Nevihta; če se Vama še ni izdal, ga izsledita, pa se krepko vadite, da tudi v novih razmerah ne zamre tradicija. Če sicer niste slišali o njej, imate nakazano v lanskem letniku. Po tem, kar sta poslala vidva in zadnjič Nevihta, verujem, da glasniki naše besede ob Soči ne zamro. Vesel sem Vaju in vseh, ki se tam gibljejo. Oglasita se še kaj. Posebej ne bom pisal. Bog živi! —

Colnerič Ivo: Izmed poslanih treh je »Umrli materi« po čuvstvu res pesem, dasi je

podana predpotopno starinsko, »Pijana soseda« pa priča, da nimate smisla za lepoto. Tudi s »Scinkavcem« ste pokazali, da poteče se dosti dosti Drave, preden se zaveste, kaj je pesem.

Ivan Krizostom: Obe za nič!

Krajnikov: Tudi nič. Mahedravo. »Mentor« ni za to, da bi prinašal vsak utrinek. Preden pošljete, pretehtajte! Toliko uvidevnosti pac imate — sodim po pisavi, ker se niste predstavili — da bi mogli presoditi svoj elaborat!

Zorislav: Ni še godno, a vendar sem vesel vsakega prispevka, ki prihaja od tam gori, saj vsak kaže, kako se budi novo življenje v krajih, kjer je bilo dolga, dolga stoletja zatrto. Pridno se učite, mogoče bo kdaj tudi na Vasih gredicah pognalo cvetje, ki ga bomo veseli.

Vsevolod Jaroslavskij: »Pohabljenec Janko« kaže, da boste v prozi dosegli več nego v pesmi, v kateri ste že tudi poskušali. Podano je vse primeroma dobro, samo škoda, da je motiv tako obrabljen. Mogoče se oglasite s čim krajšim?

Barjanski: Po »Večerni pesmi« sodeč, nam pošljete lahko kaj boljšega!

Banko V.: Ni še, a sodim, da se boste lepo razvili.

Kržan: »Pridi pomlad!« ste nam poslali in pristavili: »Vem, da niste s to klamfarijo preveč zadovoljni, toda začetek je vsak težak.« Res je vse — celo v superlativu!

Zvonko: Hvala, saj je prevod dober, a vendar ga ne priobčimo; pretesno nam gre s prostorom. Dodati bi morali dokaj komentarja. Kaj, če bi nam poslali kaj originalnega?

Črtomir: V tretje gre rado, res, zato je sročal »Vrabcček« — v koš. Motivček bi že bil, a da bi napravili iz njega biserček, bi morali imeti Cankarjevo pero. Berite Cankarjevo »Moje življenje«, pa boste videli, kako je treba podajati take doživljaje! — Kar se tiče Greya, misli naš urednik, ki se je odločil zanj, drugače. Res je, da mogoče vsem ne ugaja — tudi prireditelju ne! — a želeli smo nekoliko spremembe, računajoč z dejstvom, da je divji zapad študenta vedno zanimal. Tudi Vas bi lahko; če ne bi drugega pridobili ob njem, bi se vsaj učili jezika, kar Vam ne bi škodilo!

Vekoslav Amiculus: Vaša »Studija o smehu« je pač predavanje, ki je najbrž vzbudilo dokaj veselja, a natisniti ga ne moremo,

ker je slovnično in stilistično šibko. Kaj, če bi predelali svojo »studijo« in podali smeh v onem načinu, kot so pri raznih »besedah« go-

vorili na pr. Stritar o soli, Pagliaruzzi o očeh in še drugi o tem in onem! Tako kramljanje — kokerija — bi bilo prijetnejše!

KNJIGE IN ČASOPISI

KNJIŽEVNO PISMO.

Ivo,

ne zameri mi, da šele danes odgovarjam na Tvoje pustno-zamišljeno pisanje. Vidim, da si postal mnogo zrelejši nego si bil lani o počitnicah, ko si zdolgočasen sedel v moji knjižnici in prelistaval stare številke »Fliegende Blätter« — edino čtivo, ki si ga znal najti v mojih skromnih, a vendar spet tako pestrih omarah knjig.

Torej v francoščini, praviš, si dobro »podkovan«, nemščino »gulijo« še vedno v nekdanjem nemškutarskem mestecu, tako da si je že sit, šola te mori z »višjo slovenščino« in v prostem času jemlješ Sauerjevo italijansko slovnico na sprehod — saj je letos zima »nezna«. A vse to — če prišteješ še »bedasto pustno razpoloženje in še bolj bedaste študentovske pustolovščine, ki jih iztuhta mladostna razposajenost in zarobljenost« — vse to, praviš, Ti ne nudi tistega, česar si prav za prav želiš: »Tako pusto mi je, tako neznatno je moje obzorje«, rad bi spoznal Francoze, Nemce, Italijane — in še Slovence, — v njih življenje in snovanje bi rad prodril — a kdo me prime za roko in me vpelje tja, kamor si vstopiti želim?»

Tako, Ivo, do tu sem prepisal dobršen del Tvojega pisma. Ti bi rad videl, da Te vpeljem ja z tja »kamor si vstopiti želiš«. Zeliš si, da bi Te vpeljal v življenje in snovanje narodov, katerih jezike vsaj za silo poznaš, da bi Ti — skratka — svetoval, katera dela je vredno čitati, ali si jih vsaj zapisati v spomin za poznejšo priliko. Na moj odgovor čakaš že delj kot pol meseca — a nikar ne misli, da sem iz zanikrnosti odlašal. Odlašal sem marveč zato, ker si me nenadoma postavil pred težko nalogo. Ne vem, če ji bom kos. Preudari, prosim, samo tole: šele zdaj, ko si skoroda pred zrelostnim izpitom, me vprašuješ, kaj bi bilo vredno čitati. Vem, da si do danes le malo čital — jaz sem v Tvoji starosti poznal že vsaj polovico pisateljev, ki jih poznam danes. V glavnem sem pozneje le izpopolnjeval svoje znanje z drugimi deli pisateljev, ki sem jih že nekoliko poznal. Novih sem se loteval — in se jih še danes lotevam le z neko izbirčnostjo, ki je Ti sedaj še ne moreš docela razumeti.

Po tehtnem preudarku sem se odločil, da bo najbolje, če pustim vsak sistem v nemár in Ti kramljam o knjigah, ki jih vprav sedaj čitam. Če Te bodo zanimala, mislim, si boš znal sam poiskati še drugih, za katere Ti bodo dale vzpodbudo. Tudi jaz ti bom mimogrede še katero omenil. Ne vem, če je dober ta ne-

sistematičen sistem, a če boš znal sprejemati moje nasvete in moje — da se tako izrazim — »simpatije« cum grano salis, to se pravi z odprto glavo, če boš skušal motriti kritično pojave, ki Ti jih bom omenjal, bo tudi ta sistem koristen in moder. Ker ni v sistemu modrost, marveč v tem, kako umeš ravnati z njim.

A zdaj, prijatelj, začniva!

Na nasem knjižnem trgu so se v poslednjem času pojavili nekateri dobri prevodi iz svetovne književnosti. Ustanovila se je celo založba z namenom, da bo izdajala dobre prevode: »Modra ptica«. (Ime je posneto po Maurice Maeterlinckovi pravljicni igri »L'oiseau bleu« in služi kot simbol višjega smotra življenja. Isto ime je sprejela skupina ruskih kabaretnih igravcev, pevcev in plesavcev, ki je nedavno nastopila v Ljubljani, a mu je popočila smisel.)

Doslej je izdala imenovana založba dve knjigi norveškega pisatelja Knuta Hamsuna: »Blagoslov zemlje« in »Pan« ter A. P. Čehova novele pod naslovom »Anjuta«. Hamsun, ki je bil odlikovan z Noblovo nagrado, je po mnenju mnogih književnih kritikov »največji živeči pisatelj«. Take označbe niso le pretirane, temveč tudi krivične, vendar je nedvomna resnica, da je Hamsun eden najzanimivejših sodobnih pisateljev. Njegovo gledanje na naravo je brez primere. Brez primere je tudi njegovo gledanje na človeka, ki je s naravo v najtesnejši zvezi. A pri čitanju boš opazil takoj veliko razliko med »Panom« in »Blagoslovom zemlje«. V prvem je Hamsun aktivno sodeloval pri povesti, zagovarjal, obtoževal, skratka, izražal je sodbe in »se postavljaj« za to ali za ono. V »Blagoslovu zemlje« pa sploh ne srečaš več samega v delu. Njegovo pripovedovanje je tako objektivno, brezstrastno in v zvezi s eno nad dogajanjem, ki mu je predmet, da more stopiti sleherna stvar čitatelju neposredno, jasno in čisto pred oči. Sodbo prepušča tebi, če hočeš, oziroma svojim osebam samim. Mislim, da si danes že tako zrel, da boš čital knjige zaradi njih globlje vsebine, ne zaradi dogajanja, da jih boš čital zato, da si ob njih bistriš svoj um, ne zaradi zabave in kratkočasje. Zato Ti priporočam obe. A svetujem Ti, da fanatiku »Pana« stopiš pri vsem priznanju prekrasne umetniške oblike kritično »na prste« in da po »Blagoslovu zemlje« sodeč, spoznaš zablode, ki jih vsebuje »Pan«.

Tudi Čehov ni lahko čtivo. »Anjuta« in sledeče novele Ti bodo nudile obilo snovi

za razmišljanje o življenju. A naj Te pisateljica melanholija ne prevzame! Pazi! Je namreč Čehov tak, da Ti utegne skaziti veselje do življenja, če ga nápak razumeš in apliciraš.

Dvomim, da imaš toliko svobodnega časa, da si smeš privoščiti veliki roman F. M. Dostojevskega: »Bratje Karamazovi« — eno najglobljih in največjih del, kar jih ima svetovno slovstvo (v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, dva obsežna zvezka). A svetujem Ti, da si ga preskrbiš za velikonočne počitnice; ko ga prečitaš, mi poveš, kakšen vtis je napravilo nate.

Za danes dovolj — Francozov, Nemcev, Italijanov in Slovencev se, kakor vidiš, sploh nisem dotaknil. A potrpi, polagoma pride še kaj na vrsto.

Kako je izpadlo ob semestru? Časih se malo nasmehnem, če si predstavljam, kako sedi v klopi v malomeščanski gimnaziji. — Vale!

Tvoj

S. Š.

Pripomba uredništva. Dober prijatelj Mentorja — nam je poslal to književno pismo s prošnjo za objavo v listu. Kot javen odgovor, pravi, na spraševanja mladega dijakova znanca v nekem podeželskem mestecu. Prijatelj S. Š. namreč meni, da bi utegnile njegove »nesistematične« pripombe o pomembnih domačih in tujih knjigah koristiti tudi drugim dijakom in diiakinjam, ki jim nemirna moderna doba še ni ubila vsega smisla za lepo knjigo. Ni vse, seveda, za vsakega.

DIJAŠKI ŠAH

(Urejuje Bogo Pleničar.)

III. Končne igre.

2. Oba tekača proti kralju.

Mat je vedno dosegljiv, če se igra pravilno. Sovražnega kralja moramo spraviti, oziroma poditi v kak kot deske s pomočjo lastnega kralja.

V poziciji: beli: Ke1, Lc1, Lf1 (tri figure), črni Ke8 (ena figura) bi n. pr. beli matiral črnega na sledeči način:

1.) Lf1—h3	Ke8—d8
2.) Lc1—f4	Kd8—e7
3.) Ke1—f2	Ke7—f6
4.) Kf2—f3	Kf6—e7
5.) Lh3—f5	Ke7—f6
6.) Kf3—g4	Kf6—e7
7.) Kg4—g5	Ke7—d8
8.) Kg5—f6	Kd8—e8
9.) Lf4—c7	Ke8—f8
10.) Lf5—d7	Kf8—g8
11.) Kf6—g6	Kg8—f8
12.) Lc7—d6+	Kf8—g8
13.) Ld7—c6+	Kg8—h8
14.) Ld6—e5+ mat.	

Dijak naj si individualno pod vodstvom izkušenega učitelja, izbira sam za čitanje knjige, ki odgovarjajo ne le njegovi starosti, ampak vsemu njegovemu čuvstvovanju in usmerjenosti. V listu, ki je namenjen mlajšim in starejšim, so možna samo neka splošna navodila. Morda bo torej ta ali oni tudi v teh književnih pismih naletel na kako pripombo ali trditev, ki mu ne bo ugajala. Naj to kar pove ustno ili pisмено uredništvu lista, nakar se bomo o stvari ponovno pogovorili. Tako se potem tudi ni bati, da bi postala pisma nezanimiva. Oglasajte se zato prav pridno!

Uredništvo je prejelo in priporoča: Iv. Pregelj, Izbrani spisi. Četrti zv.: Zgodbe zdravnika Muznika (I. in II. del), Tolminske matere sveta noč. 255 str. Lj. 1929. Jugoslov. knjigarna. Broš. izv. Din 45.—, vez. Din 60.—.

Slovensko-nemški slovar. Slovenisch-deutsches Wörterbuch. Sest. dr. Fr. Bradač s sodel. dr. Iv. Preglja. 625 str. Jugoslovanska knjig. Lj. 1930. V platno vez. izv. Din 100.—.

Učbenik ruskega jezika. Spisal J. Orožen. 250 str. Lj. 1929. Jugoslov. knjig. Broš. izv. Din 50.—, vez. Din 64.—.

Časopis za zgodovino in narodopisje. XXV. letn., št. 1—2 za leto 1930. Izd. Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Na pomoč! T. C. Bridges: A. Anžič. — **Novele.** Gr. Deledda (Ljudska knjižnica, 33 zv.). V Ljublj. 301 str. Jugoslov. knjigarna. Broš. izv. Din 30.—, vez. Din 42.—.

Kakor sploh pri vseh končnicah, moramo posebno v tem slučaju paziti, da ne postavimo sovražnega kralja pat.

(Nadaljevanje sledi.)

Iz mednarodnega šahovskega mojstrskega turnirja v San Remu 1930.

II. partija.

(Izvirno za Mentorja.)

Beli: Niemcovič.	Črni: Rubinstein.
1.) Sg1—f3	Sg8—f6
2.) c2—c4	c7—c5
3.) d2—d4	c5×d4
4.) Sf3×d4	e7—e6
5.) Sb1—c3	d7—d5
6.) c4×d5	Sf6×d5
7.) Lc1—d2	Lf8—c5
8.) Sd4—b3	Lc5—e7
9.) Sc3×d5	Dd8×d5
10.) Ld2—c3	Dd5×d1
11.) Ta1×d1	f7—f6
12.) Sb3—a5	b7—b5
13.) g2—g3	a7—a6
14.) Lf1—g2	Ta8—a7
15.) Sa5—c6	Sb8×c6

16.) Lg2×c6+	Kc8—f7
17.) Lc3—a5	Lc8—b7
18.) Lc6×b7	Ta7×b7
19.) Td1—c1	b5—b4
20.) Tc1—c6	Tb7—b5
21.) Tc6×a6	Th8—c8
22.) o—o	Tc8—c5
23.) La5×b4	Tb5×b4

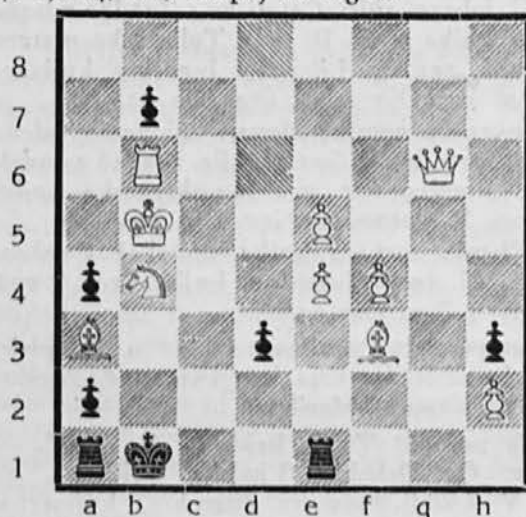
in beli se vda.

Je to ena izmed najlepših partij iz San Rema, poučna zlasti za amaterje.

Problem št. 12.

(Od B. Feigelna, Maribor.)

Beli: Kb5, Dg6, Tb6, La3, Lf3, Sb4, pešci c4, e5, f4, h2; skupaj 10 figur.

Črni Kb1, Ta1, Te1, pešci a2, a4, b7, d3, h3; skupaj 8 figur.

Mat v 3 potezah.

Rešitev problema šte. 10.

- 1.) f5+ (ako vleče črni kralja, sledi 2.) g6× in beli dobi z c7) črni mora tedaj g×f
- 2.) gf×+, Kd6 (ako kralj vzame, sledi 3.) c7).
- 3.) Tb4×, Tb4×
- 4.) Le5+, Kc5× (mora!)
- 5.) c7 in dobi.

Pravilnih rešitev za ta problem ni bilo. Je pa v resnici celo težak, toda tudi zanimiv.

Prispelo je naknadno še nekaj pravilnih rešitev za 9. problem. Nagrada je seveda že oddana, imena rešilcev pa vseeno objavljamo: Marijan Prosen, dijak, Jesenice—Javornik; Fr. Arnšek, Veržej; Janez Kološa, dijak, Murska Sobota, Lovro Jan, dijak, Veržej; Edvard Trampuž, dijak, Veržej.

NABIRALEC.

Zadnja tri leta je Mentor večkrat prinesel kak sestavek ali vsaj kako drobtinico o filateliji. Vendar se vsa stvar ni mogla nikoli prav razgibati in je komaj živetarila.

Dva vzroka vidim, da ni šlo tako kot bi bilo želeto: Filatelija se je obravnavala preveč

Po šahovskem svetu.

V Zagrebu igrajo srednje šole medsebojno šahovski turnir za prvenstvo. Prvo kolo se je odigralo 23. februarja z naslednjim uspehom: I. državna gimnazija proti II. realni gimnaziji 2½ : 1½, I : o; Dvorazr. trg. šola proti Srednji tehniški školi 3 : 1, I : o; I. realna gimnazija proti Trgov. akademiji 3½ : ½, I : o. Drugo kolo se je odigralo 2. marca in bomo rezultat tega objavili prihodnjič.

»Šahovski glasnik«, ki ga urejuje za Jugoslov. šahovski savez v Zagrebu g. Vladimir Vuković bo po pormesečnem premoru zopet izšel.

Na Dunaju je bilo v preteklem letu ustanovljenih 5 novih šahovskih klubov, od teh 2 dijaška. Skupno ima Dunaj 11 dijaških šah. klubov. Splošno je opaziti med avstrijskimi dijaki silno veliko zanimanje za šahovsko igro. Tudi v Gradcu imajo 4 dijaške šahovske klube in so torej jako dobro organizirani v primeri z našimi dijaki, ki sploh nimajo nobenega dijaškega šahovskega kluba, je pa v resnici zlasti v zadnjem času veliko zanimanje za šah.

Šahovski pomenki.

Vsem, ki pošiljajo v objavo probleme ali šahovske naloge sporočam, da moram take pošiljke temeljito in vsestransko preštudirati, kar mi pa vzame mnogo časa. Kar je dobrih za objavo, bodo vsi sčasoma prišli na vrsto, ostalim pa ne odgovarjam, ker imamo premalo prostora v naši rubriki.

»Feri«, Vevče. Veseli me, da Vam šahovska rubrika v Mentorju ugaja. Problem, katerega ste pravilno rešili ni šte. 10, ampak pravilno šte. 9. Ako želite, da Vam odgovorim na ostalo vsebino Vašega dopisa, mi sporočite Vaše ime in priimek. Do tedaj zdravstvujte!

Iztok, Ptuj. Ideja o šahu s 100 polji je stara in je prišla prva iz Rusije. Do danes se še ni, kakor mi je znano, nikjer uveljavila, niti ni vzbudila zanimanja med šahovskim svetom. Ne samo Čehi, tudi Nemci in Francozi jo skušajo reformirati in uveljaviti. Način igre je sličen igri »Dami«, samo bolj kompliciran. Šaha ne nadkriljuje v nobenem oziru in spada med običajne deskovne igre (Brettspiele). V ostalem se s to igro nisem mnogo bavil, bom se pa zanimal, in če kaj novega izvem, bo Mentor objavil.

samo s tehnične strani, kakšne znamke naj se zbirajo, kako naj se jih lepi, kako ureja. Zanimarjal se je pa njihov kulturni pomen. Da si namreč dober filatelist, ni nujno, da imaš par albumov znamk, nalepljenih po vseh pravilih, ampak da vidiš v znamki to, kar je: zr-

calo kulture posameznih držav in njihovo preteklost. Znamko tako gledati je umetnost, ki zahteva obilo znanja zgodovine in zemljepisa, in ki mora vzbuditi v vsakem inteligentu zanimanje. V to smer bo letos krenil Nabiralec.

Drugi vzrok pa, da se začeto delo ni dobro obneslo, leži pri dijakihi samih. Mislim, da se dosedaj ni niti v eni številki oglasil kak dijak filatelisti sami se morajo torej potrkati na prsi ve, kaj zanima čitatelje, če ne dobi od nikoder

nobene posebne želje in nobenega članka. Tudi filatelisti sami se morajo torej potrkati na prsi in reči: Nostra culpa.

Nadaljujemo pričeto delo! Da se bo ta kotichek vedno bolj širil in postajal zanimiv je odvisno v prvi vrsti od vas, dijaki! Tudi če si nižješolec, napiši kak članek morda iz lastnega doživljenja, pošlji kako znamko, in jo opiši. Tudi kak duhovit dovtip tičoč se filatelije je dobrodošel. Na delo!

Novе znamke.

Lansko leto je obhajala Švica petstoletnico, odkar je prebolela notranjo krizo in zadobila mir, ki traja z malimi izjemami do danes in je tako zelo dvignil kulturo te dežele. Ob tej priliki je izdala država serijo znamk, ki naj spominjajo na ta znameniti dogodek. Celotna serija šteje 10 kosov. Tukaj vidite samo štiri, toda dovolj, da vam morem razložiti njihov pomen.

Na prvi sliki vidite moža, ki z zamaknjениmi očmi zre v daljavo. Ob njegovi glavi se boči mavrica, na njegovi desni rami sedi golobček z oljčno vejico, znamenje miru. Mož je Nikolaus von Flüe. Zivel je v času, ko si je mlada Švica iskala notranje opore in ravnotežja. Ravno on je pomagal, da se je hitro rešila notranjih kriz, ki so skoro nujne pri vsaki novonastali državi. Bil je navaden kmet. Ker je bil pa poštenjak, so ga postavili za sodnika in poveljnika kmetske vojske. V najboljših letih je pa zapustil svet in se v samoti pripravljaj na svoje poslanstvo: rešiti Švico državljanske vojne. Več let je živel v puščavi kot

svetnik. V odločilnem trenutku pa, ko je bilo že na tem, da se udarijo med seboj severni in južni kantoni, ki so si 150 let poprej obljubili večno zvestobo (Eidgenossenschaft), je stopil med nje, jih pomiril in spravil med seboj. Po smrti se je razvila na njegovem grobu v Sach-sulu božja pot, tako da ga je papež Pij VIII. proglasil za blaženega.

Znamka je pobarvana sivomodro.

Ostale tri znamke so fotografije najlepših delov Švice. Na drugi se blešči curiško jezero, oko Švice. Neposredno ob bregu se dviga veličastni Rigi, najlepša izletna točka nele Švice, marveč celega sveta. Znamka je oranžne barve, le gora in rob sta pobarvana vijoličasto.

Ostali dve znamki nam prikazujeta švicarsko idilo. Ljubke planine z značilno švicarsko planinsko favno. V ozadju nas pozdravljajo gore pokrite z večnim ledom in snegom. Tretja je rujave, zadnja pa svetlomodre barve.

Na vseh štirih znamkah berete napis »Pro iuventute« (za mladino), geslo, ki naj ne bi veljalo le za Švico, ampak za ves svet.

UGANKE

Rešitev ugank v 6. številki.

Križaljka. Vodoravno: 1. Yokohama; 6. rosa, 9. osa, 10. Sonja, 11. ata, 12. revež, 15. ta, 16. šilo, 19. Kladovo, 21. kaos, 22. ilovica, 25. os, 26. tok, 28. njiva, 29. odol, 31. Larisa, 32. ar, 33. ki, 34. poni, 35. r. f., 36. Milano, 39. citre, 42. Apahi, 43. ban, 44. Ida, 45. kino, 47. novosti, 49. Ada, 52. BSK, 54. pav, 55. Arad, 57. Po, 58. os, 59. on, 60. dea, 61. opij, 63. osa, 64. Jam, 65. Arta, 66. Ant.

Navpično: 1. York, 2. osel, 3. kava, 4. motovilo, 5. Ana, 6. Raška, 7. salo, 8. Atos, 13. Edi, 14. žolna, 17. ia, 18. kos, 20. voj, 23. Ivan, 24. carica, 25. Olaf, 26. ti, 27. krila, 29. osat, 30. da, 33. kip, 34. Po, 35. redov, 36. mama, 37. ah, 38. Nikodem, 40. Inn, 41. Riva, 43. Bo-

spor, 46. NB, 47a. opij, 48. Tisa, 50. dan, 51. ar, 53. Kopt, 56. Ada, 58. ost, 59. Ob, 62. ia, 63. on.

Črkovnica. 1. o, 2. Krn, 3. slana, 4. Celebes, 5. spretnost, 6. Ora et labora, 7. klapavica, 8. Barbara, 9. sloka, 10. Urh, 11. a.

Zlogovnica. 1. Mencinger, 2. Olimpija, 3. Japodi, 4. apokalipsa, 5. hekatomba, 6. Opava, 7. janzenizem, 8. Aspazija, 9. Nabrežina, 10. antimon, 11. Trinidad, 12. Raduka, 13. Ilesič, 14. Gripo, 16. Lutrski ljudje, 16. arnika, 17. Vipava.

Mencinger: Moja hoja na Triglav! Cmokavzar in Ušprna.

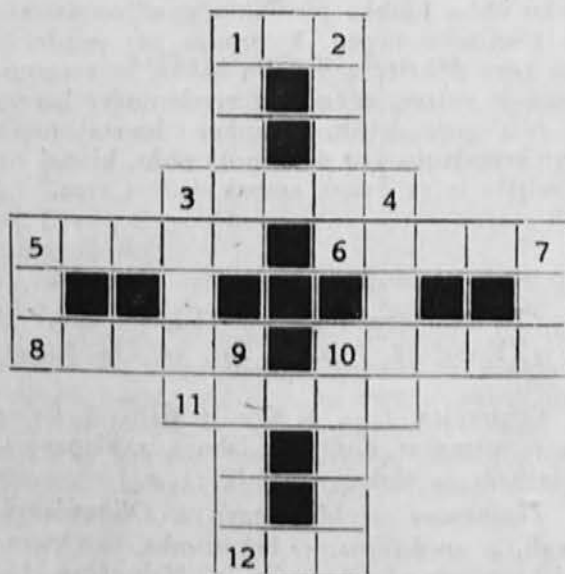
Računska naloga. Mož je šel v cerkev s 17.50 Din.

Prav so rešili. V Celju: Fischer Iv., Grobelnik G. (Križaljka in Rač. nal.), Lokošek Vilj. (brez Zlogovnice), Kolar Fr. (isto), Plantar Silv. (Črkovnica), Kočevar Angela (brez Zlogovnice), Premšhak Ger. (isto), Sušteršič Bojan, Peterman Jož., Bernard Fr.; **v Kočevju:** Kapš Jos., Tomše Ant., Ecker Burgh., Vetrovec J., Kump P., Stolfa Ver. in Majerle V.; **v Kranjski gori:** Robič Jos. (Križ. in Rač. n.); **v Ljubljani:** Prezelj Boris, Papler Fil., Porenta St., Vene A., Sodnik Bor., Škrbec Iv. Lukan Rud., Oman Iv., Mravlje Ant., Hočevnar Ant., Črnetič S., Pezdirc Jos. in Legat Fr.; **v Mariboru:** Modrinjak Fr., Kuss Z. (Rač. nal.), Horvat Fr., Gorše Fr. Korn. O. F. M. in Sedej Ant.; **v M. Soboti:** Novak Fr.; **v Novem mestu:** Paderšič V. (brez Zlogovnice), Kapš St., Saje Vl. in M. Romih; **v Ptujju:** Obran M. (brez Zlogovnice); **v Ribnici:** Ribničanka (Križaljka in Rač. naloga); **v Studencih pri M.:** Jug Fr.; **v Škofji Loki:** Možina Dita, Močan Mar., Bučar Dan. in Zupan Kati; **v št. Vidu n. Lj.:** Aliančič Pet., Selimov Atanzij, Radev Nik., Kastelic Vinko, Vodopivec Vlad., Wurzbach Jos. in Lenič St.; **v Veržejju:** Gutovnik Jos. (Črkovnico).

Nagrada je dobil Jug Franjo.

Križaljka.

(Jože Zdolanji, Kočevje.)

Vodoravno: 1. moško ime; 3. pečina; 5. pogodba; 6. del strehe; 8. del telesa; 10. del mostu; 11. rimski cesar; 12. rastlinski izrastek.

Navpično: 1. prisiljeno delo; 2. orodje; 3. svetilo; 4. mesec; 5. orodje; 7. stari Slovan; 9. prirodni silikat; 10. rastlina.

Posetnica.

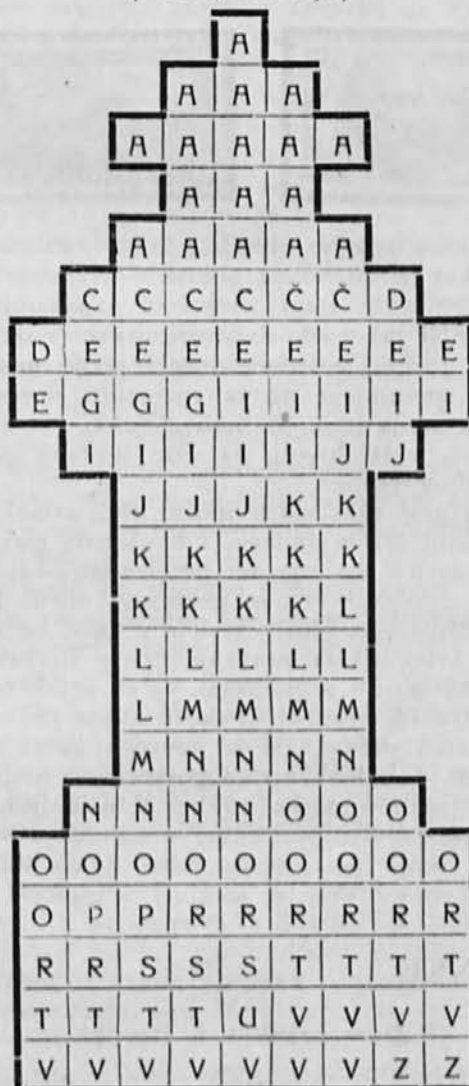
(Lea, Ribnica.)

Pavel C. Zorko

Kaj je ta mož po poklicu?

Spomenik.

(Vecev, Kočevje.)

Posredi navzdol bereš ime evropske države.

1. soglasnik, 2. zemljišče, 3. vladar, 4. hudo, 5. orodje, 6. slovenski pisatelj, 7. rastlina, 8. slovenski pisatelj, 9. grič pri Rimu, 10. literarno delo, 11. moško ime, 12. bič, 13. ugotovljena resnica, 14. vladarski znak, 15. žival, 16. letovišče na Dolenjskem, 17. ruska pokrajina, 18. kar je dijaku potrebno, 19. plazilec, 20. oseba na dvoru, 21. ptica.

Rešitve do 31. marca t. l. na uredništvo. Nagrada za pravilno rešitev vseh ugank: Debevec, Vzori in boji.

KNJIGARNA NOVA ZALOŽBA

Trgovina s pisarniškimi
potrebščinami

r. z. z o. z.

v Ljubljani, na Kongresnem trgu

priporoča dijakom in njih staršem bogato izbiro vsakršnih šolskih in pisarniških potrebščin, vse knjige za šole, zvezke, pisalno in risalno orodje, barve, papir za risanje in za načrte itd.

Kdor kupi za 100 Din, dobi na izbiro: Podobe iz sanj (Cankar), ali dramo Kasijo (Majcen), ali pesmi Tristia ex Siberia (Mole) kot dar. — Pri Novi Založbi je izšla Literarna veda (dr. Kelemenova).

LJUDSKA POSOJILNICA

reg. zadruga z neomej. zavezo.

v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov Din.

Trgovske knjige in šolski zvezki.

Vedno v zalogi:

glavne knjige, ameriški journali, štrance, spominske knjige, bloki, mape i. t. d.

Na debelo! Na drobno!

ANT. JANEZIČ

LJUBLJANA

Florijanska ul. št. 14

Knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

TISKARNA SLOVENIJA

DRUŽBA Z OMEJ. ZAVEZO

V LJUBLJANI

WOLFOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSA V
TISKAR. STROKO
SPADAJOČA DELA
PO ZMERNIH CENAH

ČASOPISI, KNJIGE,
BROŠURE, VABILA,
PLAKATE ITD. ITD.

USTANOVLJENA LETA 1889.

Telefon šte. 16.

Poštni ček. 10.533.

**Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov
dinarjev (1 milijarda in 200 milijonov kron).**

**MESTNA
HRANILNICA LJUBLJANSKA
(GRADSKA ŠTEDIONICA)**

**LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA**

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun,
in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje
zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu
najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti,

tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči
zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljub-
ljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega
nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi
cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki

nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar
tu popolnoma varen.